

Gerő Márton – Madár Csaba – Milicz Ákos

**HELYI ÖNKORMÁNYZAT ÉS AZ IFJÚSÁG
A TELEPÜLÉSI IFJÚSÁGI TANÁCSOK MŰKÖDÉSE**

DIPA Tanácsadók és Fejlesztők Szakmai Egyesülete
2006.

HELYI ÖNKORMÁNYZAT ÉS AZ IFJÚSÁG A TELEPÜLÉSI IFJÚSÁGI TANÁCSOK MŰKÖDÉSE

Írták:

Gerő Márton (I. rész)
Madár Csaba (II. rész)
Milicz Ákos (III. rész és mellékletek)

Szerkesztette:

Szentirmay Réka

Lektorálta:

Szabó Andrea szociológus

Kiadó:

DIPA Tanácsadók és Fejlesztők Szakmai Egyesülete,
Cegléd, 2006. május

Felelős kiadó:

Madár Csaba

Kiadva:

1.000 példányban

Copyright © Gerő Márton – Madár Csaba – Milicz Ákos, 2006

A kiadvány elkészítését és nyomtatását a
Nemzeti Civil Alapprogram támogatta

A mű részben vagy egészben való megjelentetéséhez, újrafelhasználásához,
reprodukálásához a szerzők és a kiadó előzetes és írásos hozzájárulása szükséges!

ISBN 963 229 960 4

Tartalomjegyzék

Előszó	5
I. rész	6
Miért fontos, hogy a fiatalokat bevonjuk a helyi közéletbe, döntéshozatalba?	6
Az ifjúsági részvétel erősítése	7
A hazai ifjúsági intézményrendszer	11
II. rész	15
Az önkormányzat és a helyi ifjúsági szervezetek kapcsolata	15
Jogalap az ifjúság közügyekbe való bevonására	15
Az ifjúsági tanács létrehozásának modelljei	16
Önkormányzati jogalkotás és stratégia készítés	18
Összegzés	20
III. rész	22
A helyi (gyermek és) ifjúsági tanácsok létrehozása, alapítása	22
A: A választások elvei és funkciói az ifjúsági életben	22
A választások fő funkciói	23
Választási alapelvek	23
B: A Helyi Ifjúsági Tanács tagjainak megválasztása	24
Kik választhatnak és mit választanak meg?	24
A választás előkészítése, technikai feltételek és az apparátus	26
1. A választást szabályozó helyi megállapodás és rendelet	26
2. Az ifjúsági választási bizottság	26
3. Helyi (ifjúsági) média és kampányhelyszínek	27
4. Panaszkezelés és a jogorvoslati lehetőségek tára	27
5. A helyi ifjúsági tanács létszámának és a választási formula meghatározása	27
6. A szavazóhelyiségek és felszereltségük	29
A jelöltállítás és jelölés folyamata	29
A választási formula	30
A listás módszer	30
A választóköri módszer	30
Vegyes rendszerek	31
Dokumentálás, eredményhirdetés	32
A mandátum megszűnése és a visszahívás intézménye	32
C: A Helyi Ifjúsági Tanács megalakulása	33
Az alakuló ülés	33
Az SZMSZ tartalma, lényegi pontjai	33
A tisztségviselők és a bizottságok	34
Éves munkaterv	35
D: A Helyi Ifjúsági Tanács napi működésének kérdései	35
Infrastruktúra és működési pénzkeret használata, a finanszírozás kérdései	35
A munka folyamatos dokumentálása	36
Kapcsolattartás az érintettekkel	36
Melléklet: Ifjúsági Tanács alakuló ülés jegyzőkönyve(minta)	38
Melléklet: Ifjúsági Tanács SzMSz-e (minta)	40
Felhasznált források	45
Ajánlott további források	45
Ahová segítségért fordulhatunk	46

Előszó

Ebben a cikkben a múlt példáiból és a települési, városi, megyei diákönkormányzati szerveződések, valamint az ifjúsági közösségfejlesztői munkánk tapasztalataiból kiindulva összefoglaljuk, hogy a diák-ifjúsági közéleti munka szervezése hogyan képzelhető el az iskola falain kívül, a településen és a kistérségben, valamint milyen módszerek, rendszerek és modellek segítik ezt a munkát.

A könyvben többször hivatkozunk a DIPA Tanácsadók és Fejlesztők Szakmai Egyesületének szakértőinek munkáira, valamint szakanyagaira és publikációira. A DIPA Egyesület 1989 óta foglalkozik a diákok és fiatalok közéleti fejlesztésével. Az ott dolgozó szakértők és tanácsadók kezei közül több ajánlás értékű dokumentum is kikerült, amelyekre jelen cikk is épít (részletesen lásd a hivatkozott irodalomnál).

Ezúton szeretnénk megköszönni Péter Noémi és Krizsán Ildikó kolléganőnknek a cikk elkészítéséhez nyújtott segítségét és szakmai hozzájárulását.

Munkánk szól mindazoknak, akik az ifjúságfejlesztői a munkában részt vehetnek: A helyi önkormányzatok ifjúsági bizottságának, az ifjúsági referenseknek, a létrehozásban és működtetésben segédkező ifjúságsegítőknak, civil szakembereknek, vagy a leendő tanácsok leendő tagjainak.

Könyvünket ugyanakkor figyelmébe ajánljuk a közoktatás területén dolgozó szakembereknek is, akik a diákok közéleti tevékenységét iskolán kívül is segíteni, támogatni kívánják. Végül nem kerülhetjük meg azokat a köztisztviselőket és döntéshozókat sem, akik közvetett vagy közvetlen úton dönteni fognak egy-egy település ifjúsági ügyeiről.

Módszertani kézikönyvünk az ifjúsági tanácsok felállításához és működtetéséhez ad tanácsot, valamint gyakorlati útmutatót, így például a választások és a megalakítás lebonyolításához. A könyv terjedelme miatt nem foglalkoztunk olyan kérdésekkel, mint a helyzetfelmérés elkészítése vagy az ifjúsági stratégia kialakításának módszertani kérdései stb.

A könyvben nem szereplő témákban az utolsó oldalon feltüntetett szervezetek és Egyesületünk szakértői is szívesen segítenek bárkinek, aki elkötelezett a civil szféra fejlesztésében.

A Szerzők

Budapest, 2006. május 20.

I. rész

Miért fontos, hogy a fiatalokat bevonjuk a helyi közéletbe, döntéshozatalba?

Maga a kérdésfeltevés implicit tartalmazza azt az állítást, hogy a fiatalok jelenleg nem képviselteknek sem maguk, sem mások által a helyi közügyekben. Sajnos az elmúlt évek ifjúságkutatásai (Ifjúság 2000, 2004) alátámasztják, hogy a fiatalok maguktól nem kívánnak részt venni a döntéshozatali folyamatokban, később pedig látni fogjuk, hogy a képviseltekre „hivatott” intézményrendszer egyelőre töredezett. Azt, hogy ők maguk nem vesznek részt a közéletben több okra vezethetjük vissza:

a) A fiatalok nem érdeklődnek a politika illetve a közélet iránt, ezzel párhuzamosan pedig az ifjúsági szervezetek gyenge integrációs és ebből fakadó alacsony érdekvégyesítő képessége.

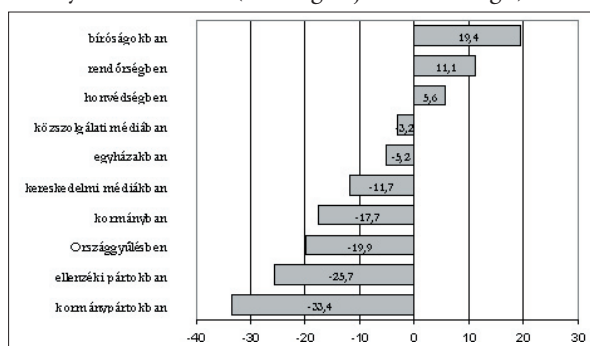
b) A demokratikus állampolgári szocializáció deficitjei, hiányosságai.

A) Miért nem érdeklődnek a fiatalok a helyi közélet iránt?

Az elmúlt évek nagy ifjúságkutatásai alapján (Ifjúság 2000 és Ifjúság 2004) úgy tűnik, nem nagyon változott a fiatalok viszonya a politikához és a közülethez. A 15-17 éves korú fiatalokat egyáltalán nem érdekli a politika, a 18-22 év közöttieknek kevesebb, mint hetedét, a 22 év felettieknek pedig mindössze egyharmadát. Ez az attitűd mindenféle részvétellel szembeni távolságtartásban fejeződik ki, amely egyszerre jelenti az alacsony a választási hajlandóságot és a csekély szervezeti tagságot. A 18-35 éves népesség mindössze körülbelül 15%-a tagja főként szabadidős, sport és egyházi szervezeteknek. A politikai ifjúsági szervezetekben való tagság mértéke olyan alacsony, hogy szinte nem mérhető. Egyrészt tehát az ifjúsági szervezetek nem képesek aktivizálni a fiatalokat, másfelől pedig átalakult a szervezethez kötődés formája. Jellemzőbb a lazább kapcsolódás, szívesebben járnak el egy-egy rendezvényre a fiatalok, minthogy önkéntesként vagy szervezőként, netán vezetőként tartósan részt vegyenek egy-egy ifjúsági egyesületben, civil szervezetben¹. Emellett az állampolgári tiltakozási potenciál magasabb: aláírásgyűjtésben az ifjúság 2004 szerint 56%-uk, szervezett sztrájkban 38%-uk és politikai tüntetésben 27%-uk venne részt.

Mi az oka ennek a helyzetnek? Leginkább talán három momentum okolható. Az egyik a fiatalok alapvetően negatív életérzése: jövőjüket bizonytalannak látják, az ország gazdasági helyzetét rossznak, stagnálóknak. Saját helyzetüket ugyan pozitívabban ítélik meg, mint az országét, de a mérleg itt is negatív. Emellett komolyan meggyengült a bizalom a politikusokban, illetve a demokrácia intézményeiben:

Mennyire bízik a/az... (-/+40-ig terjedő skála átlagai)

Forrás: Ifjúság 2004 Gyorsjelentés. Szerk.: Bauer-Szabó. Bp. Mobilitás Ifjúságkutató Iroda 2005. 93. p.

¹ Vizsgálja meg az olvasó, hogy közvetlen környezetében hány olyan fiatalokat tömörítő civil szervezet működik, amelynek élén közép- vagy időskorú vezető áll. Mi sok ilyen szervezetet látunk, és tudjuk, hogy vezetőik nem is fognak távozni a szervezet éléről még évekig...

Látható, hogy a környezet egyelőre nem kedvez a részvételhez szükséges attitűdök, az intézményekben való bizalom kialakulásának.

B) A demokratikus szocializáció deficitje

Úgy tűnik a rendszerváltás óta sem sikerült komoly előrelépéseket elérni ez ügyben. Mivel az ifjúsági, diák és hallgatói szervezetekben való tagság roppant alacsony arányú, ezért ezek a szervezetek nem tudják teljesíteni értékátadó funkciójukat. Az iskola néhány kivételtől eltekintve inkább paternalista értékeket közvetít mintsem a szabadság, jogállamiság demokratikus értékeit. Inkább jutalmazza a passzív beolvadást és az elfogadást, mintsem az egyén aktív alakító, változtató munkáját, a gondolkodást.

Érdemes elgondolkozni Raymond Hudon és Benoit Paul Hubert szavain: *„Abból, hogy az emberi lény politizáló állat, még nem következik sem az állampolgárságban rejlő aktivizmus, sem a politikai döntéshozatal iránti csillapíthatatlan érdeklődés. Próbáljuk ezúttal más szemmel vizsgálni a fiatalok és a politika viszonyának kérdését a következő egyszerű kijelentés fényében: akkor érdeklődünk a politika iránt, amikor az figyelembe veszi az érdekeinket, illetve azért hogy figyelembe vegye azokat.”*²

Mivel a fiatalok a gyenge érdekérvényesítő képességgel rendelkező csoportok közé tartoznak³, illetve képviselőjük megszervezése nehéz, érdekeiket sokszor csupán a jelszavak szintjén veszi figyelembe mind az országos, mind a helyi politika. Nem csoda hát, ha elfordulnak a rendszer intézményeitől. Ennek azonban hosszútávon lehetnek tragikus következményei, amennyiben megszilárdul ez a távolságtartó, beletörődő, paternalista attitűd. Ily módon a demokrácia nem csupán intézményei által, hanem az azok valódi tartalmát adó értékek mentén nem szilárdul meg, kerülhet válságba és hosszú évtizedekre messze kerülhetünk a stabil alapokon nyugvó, békés, nagyrészt racionális politikai élettől, és elharapózhat a populizmusra építő, erre fogékony tömegeket mozgató, felelőtlen politizálás.

Amely önkormányzat tehát szeretné a fiatalok képviselőtét megvalósítani, annak nem csupán az ifjúsági tanács felállításának nehézségeivel, hanem e problémákkal is fel kell vennie a küzdelmet a siker érdekében.

Az ifjúsági részvétel erősítése⁴

A fiatalok politikai passzivitása tehát önmagában okozat, és nem ok. Ahhoz, hogy ezen a helyzeten változtatni tudjunk, olyan hosszú távú és makroszintű célokat kell kitűznünk, amelyek a problémák gyökereit „támadják meg”. Véleményünk szerint ilyen célkitűzésként kell szerepelnie:

- a) a demokratikus állampolgári szocializáció erősítésének,
- b) a társadalmi tőke fejlesztésének,
- c) az ifjúság érdekeinek becsatornázásának a helyi döntéshozatali folyamatokba, azaz érdekartikulációjának és érdekközvetítésének erősítése, valamint
- d) a fejlesztési stratégiák, projektek probléma- és helyzetérzékennyé tételének.

Vizsgáljuk meg részletesebben ezeket a célkitűzéseket.

² Hudon-Benoit: *Miért kellene a fiataloknak a politikai iránt érdeklődniük?*, In: *A politikai szocializáció*, Szerk: Szabó-Csákó, 1999, Bp. Új Mandátum, 248. p.

³ Hiszen milyen fegyver van a kezükben: nagy részük nem szavazóképes, még nagyobb részük tanuló, hallgatói jogviszonyban áll, tehát a sztrájk eszköze sem adott. A polgári engedetlenség legfőbb eszköze, az adófizetés megtagadása pedig jövedelem, illetve számottevő jövedelem hiányában szintén nem áll rendelkezésükre.

⁴ Az ifjúsági tanács önmagában nem lehet egyetlen eszköz a következőkben megfogalmazott célok megvalósítá-sához, hanem kizárólag más intézményekkel, projektekkal közösen.

⁵ Ligeti György: *Gyűjtés*

A) A demokratikus állampolgári szocializáció

A demokratikus szocializáció természetesen elsősorban az iskola feladata, hiszen itt lépnek először olyan intézményes keretek közé a fiatalok, ahol szervezett formában, közösségekben kell saját érdekeiket képviselniük, elképzeléseiket megvalósítaniuk. Azt is látjuk ugyanakkor, hogy a magyar iskolák nagy része még nem képes tökéletesen eleget tenni feladatának. Így van még megoldandó feladat, az iskoláknak „elkél” egy kis segítség. Másrészt az iskola a külvilág nélkül önmagában nem elég. Bármilyen demokratikus is lehet egy iskola, ha a diák az iskola falain kívül nem ezt tapasztalja. Most röviden tekintsük át, milyen elemei vannak a demokratikus állampolgári szocializációnak⁵:

- Egyéni szabadságjogok elismerése és magától értetődőnek tekintése
- Kommunikáció, amely fontos az eszmecsere lefolytatásához, a másik megismeréséhez, és így az önismerethez is. Ennek eszköze a vita is, amely segít az identitás kifejlődésében
- Egyes – sok esetben a saját - nézetrendszerek kritikus szemlélete
- Konfliktusok konstruktív kezelése
- Nyíltság és előítélet-mentesség
- Meg kell tapasztalni a választás élményét és ebből következően a saját kompetenciát
- Jogérvényesítés és annak megtanulása, hogy a másik ugyanúgy rendelkezik jogokkal

Ezek mind olyan elemek, készségek, amelyek átadása nem megy egy hagyományos, felülről lefelé történő, hierarchikus tudásátadási formában, rendszerben. Nagyon fontos a tapasztalati tanulás és az egyenlő, partneri viszony. Fontos kijelenteni, hogy az iskolán, kollégiumon belüli állampolgári szocializáció nem azonos a diákönkormányzat működtetésével! A diákönkormányzat egy kis szegmense ennek a fejlesztő, attitűdformáló folyamatnak, melyben minden (!) tanulónak részt kell engedni.

Az iskolákban való demokratikus szocializáció ellen ható egyik tényező a külső támasz hiánya. A közoktatási intézmények gyakran mindent megtesznek azért, hogy semmi olyasmi ne juthasson az iskola falain kívülre, amely az iskola hírnevét véleményük szerint csorbíthatja. Így a jogorvoslati lehetőségek is kevésbé ismertek a diákok számára, gyakorlatuk pedig egyáltalán nem támogatott. A jogorvoslat nehézségét sokszor növeli az iskola és a város vezetése közötti kapcsolat. Így a lehetőség, amely szerint a jegyzőhöz lehet fordulni, általában formális marad. Így az érdekérvényesítésben leginkább a kerülő, paternalista utak járhatóak, ami nem csupán azért baj, mert a diákok jogai sérülnek, hanem azért is, mert a demokratikustól eltérő gyakorlatokra szocializálja őket.

B) A társadalmi tőke fejlesztése⁶

A társadalmi tőke fogalmának felemelkedése a társadalomtudományi és a közpolitikai, fejlesztés-orientált tevékenységekben körülbelül 20 éve vette kezdetét. A fogalom egyre felkapottabb, s bár először Európában alkalmazták, hódító útjára az Egyesült Államokból indult. Mára elérte a nagy nemzetközi szervezetek (Világbank, ENSZ, OECD, EU) fejlesztő munkáját is. A társadalmi tőke teoretikusai között olyanok vannak, mint Bourdieu, Robert Putnam, vagy a bestseller-gyártó társadalomtudós Francis Fukuyama. Magyarországon mostanában kezdenek ismerkedni a társadalmi tőke fogalomnak lehetséges alkalmazásaival.

A sokféle használat szintéziseként a társadalmi tőkét a bizalom, a kapcsolatok, a társadalmi viselkedést szabályozó normák és a civil társadalmi aktivitás elegeként határozhatjuk meg.

Léte vagy nem léte társadalomtudományi szempontból rengeteg kérdést vet fel, a fejlesztésben azonban – számunkra legalábbis úgy tűnik - jól alkalmazható szemléleti keretet jelent. Elfogadása nagyjából egyenlő azzal, hogy egy adott csoport (település, régió, etnikai csoport,

⁶ Füzér-Gerő-Sík-Zongor (2005)

a szegények stb.) életminőségének alakulása nem csupán a jól látható gazdasági helyzeten, lehetőségeken múlik, hanem ennél sokkal nehezebben megfogható tényezőkön is.

Így mondjuk egy település gazdasági fejlődését meghatározza, hogy milyen normák uralkodnak a településen – példának okáért mennyire vállalkozó szelleműek a lakók -, milyen erősek az önkormányzat és a település polgárai között a kapcsolatok, vagy milyen erős szálak fűzik egymáshoz a lakosokat, mennyire lehet helyi erőforrásokat mozgósítani egy közös, konkrét cél érdekében.

Azzal a megállapítással tehát, hogy a társadalmi tőke erős vagy gyenge egy településen nagyjából a fent említett tényezők erejéről, helyzetéről, így a fejlesztésben való erőforrásként való alkalmazásának lehetőségeiről mondunk valamit.

Amellett, hogy a társadalmi tőke több elemből áll, megkülönböztetjük bizonyos típusait is a szerint, hogy milyen minőségű, irányultságú és erősségű társadalmi kapcsolat jellemzi:

Összetartó: az összetartó társadalmi tőkét mindazok a normák, kapcsolatok és bizalom jelenti, amely egy adott csoportot, közösséget összetart. Így összetartó társadalmi tőke a rokoni kapcsolat, a barátság, vagy akár az osztálytársi kapcsolat, egy szervezeti tagság. Ez attól is függ, mit határozunk meg csoportként. Mindenesetre érdemes megjegyeznünk, hogy etnikai csoportokban, ifjúsági szubkultúrákban ez általában nagyon erős, amelynek két következménye van: az erős „Mi” tudat kialakulása, és erős szociális vagy érzelmi biztonság. Szegényebb környezetben az ilyen erős rokoni kapcsolatokon szerezhető segítségek jelenthetik az esélyt a napi túléléshez, az erős ifjúsági közösség pedig identitásképző, és érzelmi biztonságot nyújt.

Ugyanakkor az erős összetartó társadalmi tőke veszélyes is lehet, amennyiben a közösség normái túl szigorúak, az egyén privátszférájában korlátozott. Ez depresszióhoz és más pszichikai betegségekhez vezethet.

Minden fejlesztésnek építeni kell az ilyen jellegű társadalmi tőkére, így az ifjúsági munkának is, hiszen pontosan az erős közösségek tudják a fiatalok képviselőit megvalósítani, saját helyzetüket megváltoztatni.

Összekötő: A különböző csoportok közötti horizontális kapcsolatok. Osztályok, iskolák, ifjúsági szervezetek, csoportok közötti viszonyok. Nagyon fontosak a különböző élethelyzetben lévő csoportokat összekötő kapcsolatok. Így például az egy osztályon vagy ifjúsági szervezeten belüli erős kapcsolatok, barátságok könnyen válhatnak összekötő társadalmi tőkévé amennyiben különböző helyzetű fiatalok között szövődnek. A fejlesztés szintén fontos feladata ezek erősítése, mivel ily módon a hátrányosabb helyzetű csoportok bekapcsolódhatnak egy szélesebb hálózatba, több információhoz juthatnak, más értékek terjedhetnek el közöttük. A jobb helyzetű csoportok pedig tudomást szereznek mások életmódjáról, helyzetéről, erősödhet a csoportok közötti szolidaritás és az összefogás ereje.

A különböző társadalmi csoportok közötti kapcsolatok fejlesztése azért is fontos, mert enélkül az erős „Mi” tudatú, szeparált, szegregált közösségek a rajtuk kívülállókkal szemben ellenségesek lehetnek, problémáikért őket hibáztathatják, megnő a csoportok közötti konfliktusok kialakulásának veszélye.

Összekapcsoló: A csoportok közötti vertikális kapcsolatok és bizalom. A „társadalom” és a közigazgatás közötti kapcsolat, a kormányzati, önkormányzati szervekbe vetett bizalom, a parlament, a politikusok megítélése épp az ilyen összekapcsoló társadalmi tőke erősségét, gyengeségét jelzi. Amennyibe ez gyenge, úgy az érdekérvényesítéshez szükséges információk egyáltalán nem, vagy csak kisebb részben jutnak el a társadalom hátrányos helyzetű, illetőleg eleve gyengébb érdekérvényesítő képességű csoportjaihoz (ilyenek a fiatalok is, főként a diákok, egyetemi hallgatók!). Erős volta azonban segíti e csoportok bevonását a problémamegoldásba, elősegíti, hogy a fejlesztési projektek valós problémákra próbáljanak választ adni - a valós

helyzet figyelembe vételével. Ilyenkor megnő a „hatalom” legitimitása, a rendszer és a vezetők elfogadottsága, a kormányzatba, önkormányzatba vetett bizalom szintje.

A társadalmi tőkének lehet rengeteg haszna, de ugyanúgy lehet káros is. A tranzakciós költségek csökkentésével az erős társadalmi tőke segítheti egy vállalat hatékonyabb működését, de ugyanígy az erős kapcsolatok elősegíthetik gazdasági klikkek képződését. Vagy az összetartó szomszédságok – mivel jobban ügyelnek egymás háza tájára is – szereppel bírhat a bűnözés alacsony tartásában, de az ilyen szomszédságba az egyénre irányuló túlzott figyelem, erős normák korlátozhatják az egyén kiteljesedését, a sokszínűséget. Ahhoz, hogy ez ne következzen be, szükség van a benne szereplők demokratikus értékrendjére és eszközeinek napi alkalmazására.

C) Az ifjúság érdekeinek becsatornázása a helyi hatalom döntéseibe

A közvetítő szerep tulajdonképpen alete az összekapcsoló társadalmi tőke fejlesztésének. Fontos, hogy valamilyen szisztematikus problémagyűjtés, érdekfeltárás, helyzetfelmérés, társadalmi vita stb. segítségével képesek legyünk egy közvetítő csatornát működtetni az önkormányzat és annak szervei, intézménye és a fiatalok csoportjai között, és ily módon életük jellegzetességeit, problémáit, érdekeiket becsatornázni a döntéshozatalba.

D) A fejlesztési projektek probléma- és helyzetérzékenységeinek növelése

Célként fogalmazhatjuk meg, hogy az elkészítendő ifjúsági stratégia, városfejlesztési koncepciók, területfejlesztési célkitűzések foglalkozzanak a helyi ifjúság problémáival, és valóban azokkal foglalkozzanak. Ráadásul mindent olyan módon, hogy a fiatalok adott helyzetét, a lehetőségeket, a reális szükségleteket és igényeket, erőforrásokat tervezik és mozgósítják, azaz nem csupán egy általános, vagy elképzelt helyzetből próbálnak kiindulni, hanem a település és a település fiatal csoportjainak szociológiai, gazdasági helyzetéből.

Az itt felsorolt célok természetesen korántsem merítik ki az összes lehetőséget, csupán megpróbáltuk bemutatni az általunk fontosnak tartott elképzeléseket. Nem véletlen, hogy ezek egymással igen szoros összefüggésben állnak, különböző elméleti-gyakorlati szinteken mozognak. Szükséges ugyanis észben tartanunk, hogy egyrésről a megfogalmazott célok mindenképpen komplexek, amelyek nem határoldónak el szigorúan egymástól. Másrészt érdemes valamilyen rendszerben elhelyeznünk azokat. Esetünkben a demokratikus szocializáció és a társadalmi tőke fejlesztéseként megfogalmazott cél jelent olyan rendszert, elméleti keretet, melyhez a többi, gyakorlatiasabbnak tűnő célkitűzés illeszkedhet.

Egy lehetőség: Az Ifjúsági Tanács

Eddigi munkánk során számtalan, a tanulók, az ifjúság demokráciára nevelését, demokratikus készségeinek fejlesztését, közéleti részvételét segítő eszközzel találkoztunk. Ezek legelterjedtebb formája talán az iskolai diákönkormányzat lehet. A diákönkormányzatiság nyomán születtek meg az iskola falait átlépő gyermek és ifjúsági vagy városi diákönkormányzatok, illetve ifjúsági tanácsok. Ezek gyakran az iskolai diákönkormányzatok alkotta szövetségek, de gyakran önállóan létrejövő, valódi választásokkal és képviselőkkel működő önkormányzatok.

A 90-es évek végén a Belügyminisztérium és az Ifjúsági és Sportminisztérium pályázatai nyomán ezek a városi ifjúsági önkormányzatok, tanácsok szaporodásnak indultak, ahogy az önkormányzatoknak lehetőségük lett ifjúsági referensek alkalmazására és ifjúsági iroda működtetésére. Ezek segítették e tanácsokat az alakulásban és a működtetésben is. Számos

⁷T/18903 sz. törvényjavaslat. <http://www.parlament.hu/irom37/18903/18903.pdf>

helyen az ifjúsági tanács, esetleg városi diákönkormányzat ma is működik, s úgy tűnik alkalmas arra, hogy megvalósítsa a fent megfogalmazott célokat.

Külön aktualitást ad a kérdésnek, hogy 2005 decemberében az Ifjúsági, szociális, Családügyi és Esélyegyenlőségi Miniszter új törvénytervezetet terjesztett a Parlament elé az „Ifjúsággal kapcsolatos egyes állami feladatokról”⁷ címen. A továbbiakban mi csupán Ifjúsági törvénytervezetként hivatkozunk rá az egyszerűség kedvéért. Az ifjúsági törvény tervezete összegyűjti és rendszerbe szervezi az ifjúsági intézményrendszer már meglévő és külön jogszabályokban szabályozott elemeit, valamint kiegészíti azt. A törvény új eleme az Ifjúsági Tanács, amelyet nem kötelezően ugyan, de létrehozhatnak a települési önkormányzatok. Mint említettük, Ifjúsági Tanácsok eddig is voltak, az új az, hogy – mintegy megerősítésként – bekerülnének az új jogszabályba.

Az ifjúsági törvény a célokról és feladatokról csupán ennyit mond: *„Az ifjúság helyi szintű közügyekben való képviselése, a helyi önkormányzat – e törvény 7. §-a szerinti – ifjúsági szolgáltatásokkal kapcsolatos döntéshozatali folyamataiban való részvétele érdekében helyi ifjúsági tanács hozható létre. Ennek létszámát, működésének kereteit, feladatait az önkormányzat rendeletben állapítja meg.”*

A törvénytervezet megalkotói az általuk megfogalmazott általános célokkal összhangban azért tartják kívánatosnak az ifjúsági tanácsok létrehozását, mert: *„Az ifjúság társadalmi részvételének támogatása a fiatalok társadalmi és gazdasági integrációjának nélkülözhetetlen eszköze: csak akkor várható el, hogy a fiatalok aktív és felelős résztvevői legyenek a társadalmi és gazdasági fejlődést szolgáló folyamatoknak, ha azok alakítóivá, „részvényeseivé” válhatnak.”*

Ez azonban önmagában nehéz feladat elé állítja azokat az önkormányzatokat, amelyek rászánják magukat az ifjúsági tanácsok felállítására és működtetésére. Előrevetíti, hogy az ifjúságnak a közügyekben való bevonását célul kitűző önkormányzatok olyan komplex feladatba kezdenek, amelyhez hatékony, de nem az egyedüli eszköz lehet az ifjúsági tanács létrehozása. Ugyanakkor olyan keretként szolgálhat, amely képes lehet a feladat összetettségének megfelelő eszköztárat integrálni és a kitűzött célok érdekében mozgósítani.

A hazai ifjúsági intézményrendszer

Az ifjúsági munka során kiterjedt kormányzati és önkormányzati intézményrendszerrel találkozhatunk. Ma ez kissé nehezen átlátható, ezért megpróbálunk ebben némi segítséget nyújtani és röviden áttekintjük az intézményrendszer egyes elemit és feladatait. Az egyes elnevezések változhatnak az ifjúsági törvény elfogadásával, a struktúráját azonban nem módosítja az új jogszabály, mindössze egységbe foglalja.⁸

A szakminisztérium

A területért felelős szakminisztérium az ifjúsággal kapcsolatos parlamenti döntéshozatali mechanizmusok előkészítésével, ifjúságpolitikai irányvonalak, stratégiák kialakítását, a területen működő költségvetési szervek, programok koordinálását végzi az illetékes miniszter vezetésével. A Minisztérium központi közigazgatási szervezet, ebből következően illetékessége az országos jelentőségű szakmai és stratégiai ügyekben van.

Szakminisztériumként megemlítendő az önkormányzatok ügyeit alakító szakminisztérium is, amely központilag szervezi, igazgatási és törvényalkotási szempontból meghatározza a

⁸ A kiadvány készítésekor már tudható, a 2006. nyarán megalakuló kormány alapvető államigazgatási, közigazgatási reformra készül. Valószínűsíthető, hogy az ICSSZEM mint szakminisztérium megszűnik, feldarabolódik és más tárcákba integrálódik. Mire e kiadvány az olvasó kezébe kerül, már bizonyára mindannyian többet fogunk tudni.

települési, kistérségi, megyei, regionális önkormányzatok munkáját, felelősségi körét és feladatait.

Mobilitás

1995 óta működik budapesti székhellyel, a hazai ifjúsági munka módszertani központjának szerepét látja el. A szakminisztérium felügyelete alá tartozik, s hozzájárul a kormány ifjúság- és sportpolitikai, valamint a kábítószer-fogyasztás megelőzésével kapcsolatos célkitűzéseinek megvalósulásához. Feladata a nemzetközi, országos és regionális együttműködések kiépítése, támogatása, valamint a pályázati intézményrendszer, a Gyermek és Ifjúsági Alap Tanácsának működtetése. Egy átlagos ifjúságsegítő vagy civil szervezet számára általában pályázatait, képzései, konferenciái révén jelenik meg, ráadásul nem is közvetlenül, hanem az Alap, vagy az ún. regionális tanácsok által kiírt pályázatok mentén.

A mobilitás három igazgatóság, tanács titkársági feladatait látja el:

- A Nemzetközi Programok Tanácsa, amely nemzetközi együttműködési programokat működtet – ilyen a sokak számára bizonyára ismert Ifjúság 2000-2006 program és a folytatásnak tekinthető Ifjúság 2007-2013 program.
- A Képzési és Kutatási Igazgatóság (korábbi nevén: Nemzeti Ifjúságkutató Intézet), amely az ifjúsági munka, az ifjúság területén kutatásokat végez, finanszíroz. Legismertebbek az Ifjúság 2000 és 2004 kutatásai.
- A Gyermek és Ifjúsági Alapprogram Tanácsa, amely a Gyermek és Ifjúsági Alapprogram döntéshozó (adományozó) szerve.

Elérhetőségeit és további információkat a www.mobilitas.hu weboldalon találhatunk. A Mobilitás feladatait decentralizált intézményrendszerben látja el, így regionális egységeket hoztak létre: ezek a Regionális Ifjúsági és Szolgáltató Irodák, melyekből régióként egy, összesen tehát hét darab van.

Regionális Ifjúsági Tanácsok

Társadalmi szervezetek, a minisztérium, a történelmi egyházak és a régióban illetékes Területfejlesztési Tanács képviselőiből álló testület, amely együttműködik a Regionális Területfejlesztési Tanáccsal és az ifjúságot közvetlenül érintő feladatokat ellátó más regionális szervekkel. Egyeztetési és koordinációs feladatokat lát el, valamint figyelemmel kíséri a régióban folyó ifjúsági programok megvalósulását, és javaslatot tesz a Gyermek és Ifjúsági Alapprogram Tanácsának az Alapprogramból a régióknak nyújtott támogatások keretösszegére. Emellett a Tanács felkérésére közreműködik a beérkezett pályázatok elbírálásában.

Budapesti Európai Ifjúsági Központ

Az Európa Tanács által létrehozott szervezet, mely a fiatalok számára szervez képzéseket, konferenciákat. **Címe:** Budapest, II. kerület, Zivatar utca 1-3.

Ifjúsági információs hálózatok, ifjúsági információs pontok

Működik néhány európai, illetve országos információs hálózat, amely kifejezetten a fiataloknak szól, legyen szó munkavállalásról, drogprevenció, sportolási vagy képzési lehetőségekről, lelki problémákról, szabadidős, illetve kulturális programokról.

Az Eurodesk, az Európai Bizottság által támogatott, az EU tagállamokba, illetve Romániában és Bulgáriában összesen 700 helyi partnerre rendelkező hálózat, amely oktatási, képzési és munkavállalási kérdésekben nyújt - tagjain keresztül - e-mailen, telefonon, vagy akár személyes segítséget. Weblapjának címe: www.eurodesk.org

Az ERYICA (European Youth Information and Counselling Agency) ettől kissé eltérően azt tűzi ki célul, hogy minden olyan szükséges információval ellássa a fiatalokat, amely a demokratikus

közéleti részvételhez szükséges. Honlapjuk a www.eryica.org címen érhető el. Az Eurodeskhez hasonlóan nemzeti partnerek (kormányzati és civil) alkotják.

A HAYICO-val magyar vizekre evezünk, hiszen ez a Magyarországi Információs és Tanácsadó Irodák Szövetsége. A szervezet az ifjúság problémáinak feltárását, nyilvánosságra hozatalát és a kezelésben való segítséget tűzi ki céljául. Ezért az információs és tanácsadó irodák hatékony információgyűjtését, -közlését segíti és képviseli érdekeiket. A HAYICO tagjai általában nagyobb városok információs irodái. Mellette vannak kisebb településeken is információs pontok. A HAYICO-ról részletesebb információt a www.hayico.hu honlapon találunk.

Az ifjúsági irodák általában a helyi önkormányzatok fenntartásában működnek. Néhány iroda az információs szolgáltatókon túl rendezvényszervezési feladatokat is felvállal.

Az információs irodákhoz hasonlóak, de inkább közösségi helyként működő, emellett információs szolgáltatást is végző intézmények a teleházak (www.telehaz.hu).

Nemzeti Gyermekek és Ifjúsági Közalapítvány

Az Alapítvány adományozó szervként 1995 óta működik. Legfőbb döntéshozó szerve a hét főből álló Kuratórium, melynek tagjai közül 4 személyt az országos gyermek, diák-, valamint ifjúsági szervezetek képviselői jelölnek, 3 személyt az alapító kér fel. Érdemi tevékenységet a széles körben vett ifjúsági területen az elmúlt években nem végzett, fő tevékenysége egy speciális közoktatási intézmény fenntartása.

Önkormányzati bizottságok

A települési, megyei önkormányzatok létrehozhatnak különböző, így az ifjúság ügyeivel foglalkozó bizottságokat is. A bizottság áll a képviselő testület és az általa megválasztott nem képviselő testületi tagokból. Leginkább döntéshozó munkát végez, de a képviselő testület átruházhat rá döntési jogköröket is.

Mivel eddig nem tette kötelezővé ifjúsági bizottság létrehozását az önkormányzati törvény, ezért az ifjúsági ügyek a legkülönbözőbb önkormányzati bizottságoknál kaptak helyet. Az ifjúsági törvénytervezet azonban előírta, hogy az 5000 fő feletti lakosú településeken kötelező legyen ifjúsági ügyekkel foglalkozó önkormányzati bizottságot létrehozni.

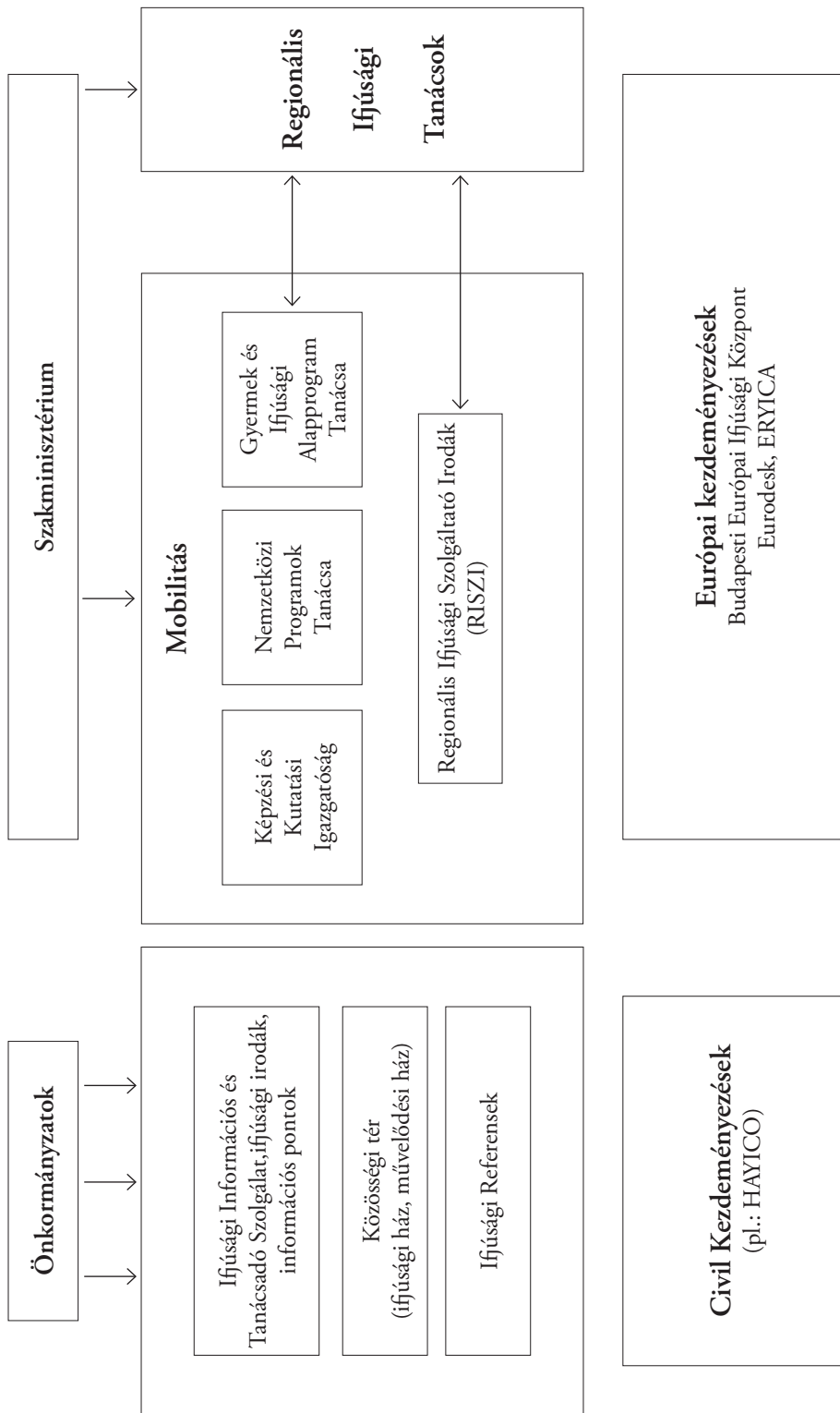
Ifjúsági referensek

Nem intézményesen kapcsolódik az ifjúsági intézményrendszerhez, mivel felügyeleti, ellenőrzési jogköre az önkormányzatoknak, nem pedig a szakminisztériumnak vagy valamely intézményének van. Feladatkörük alapvetően két nagy csoportra bontható: az egyik az önkormányzat működése során az ifjúsági szempontok érvényesítése az adminisztrációban, a másik a fejlesztő jellegű ifjúsági munka. Számos referens osztott munkakörben látja el feladatait (ellátja a sport, kultúra, civil stb. ügyeket is), mely komoly problémát jelent a munka mennyisége, a kevés forrás és a szakmai szempontok nehéz egyeztetetősége miatt is.

Ifjúsági Közösségi Terek

Azok az intézmények, helyek, műhelyek, amelyek lehetőséget adnak a fiataloknak közösségi programok megvalósítására, illetve a közösségi élmény átélésére. Ilyenek ma például a művelődési házak, ifjúsági házak, közösségi centrumok, teleházak, de a nagyobb ifjúsági irodák is.

IFJÚSÁGI INTÉZMÉNYRENDSZER

II. rész

Az önkormányzat és a helyi ifjúsági szervezetek kapcsolata

Mivel könyvünkben a települési ifjúságpolitikával foglalkozunk, ezért a továbbiakban erre, illetve ennek egyik lehetséges eszközére, az Ifjúsági Tanácsokra koncentrálunk. Ám az ehhez vezető út egyik fontos állomása a helyi önkormányzat és a helyi ifjúsági szervezetek viszonyának elemzése, áttekintése.

Az Ifjúsági törvénytervezetben megfogalmazott cél az állami feladatok körének kijelölése az ifjúsággal kapcsolatos kérdésekben. További cél átfogó támogatási rendszer létrehozása, amely az ifjúsági szervezeteknek kíván segítséget nyújtani céljaik megvalósításához. Ezzel kapcsolatban országos és regionális ifjúsági szolgáltató szervezetek létrehozását tervezik. Hangsúlyos cél továbbá az ifjúsági koordinációban és döntéshozatalban való ifjúsági részvétel rendszerének kiépítése.

Az ifjúsági szervezetek működése helyi szinten akkor tud hatékony lenni, ha tevékenysége ismert, különböző társadalmi csoportok és a célcsoport információval rendelkezik működéséről, szolgáltatási köréről. Ugyanakkor elengedhetetlen, hogy megfelelő érdekvédelemmel rendelkezzen a helyi ifjúságot érintő közügyek gyakorlásában.

Jogalap az ifjúság közügyekbe való bevonására

A helyi közügyek gyakorlásának elsődleges letéteményese a települési önkormányzat, legalábbis az 1990. évi LXV. törvény⁹ (a továbbiakban Ötv.) hatálybalépésétől. Az Ötv. preambuluma kimondja, hogy a helyi önkormányzat lehetővé teszi, hogy a választópolgárok helyi közössége – közvetlenül, illetőleg a választott helyi önkormányzat útján – önállóan és demokratikusan intézze a helyi érdekű közügyeit.

A helyi önkormányzat önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv hatáskörébe, ugyanakkor az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabályt nem sért. Ellenben garanciális szabály, hogy az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt feladat- és hatáskörök ellátását.

Az Ötv. 1. § (5) bek. értelmében törvény a helyi önkormányzatnak kötelező feladat- és hatáskört is megállapíthat. Szintén garanciális szabály, hogy a kötelező meghatározással egyidejűleg az államnak biztosítani kell a feladat ellátásához szükséges anyagi feltételeket. A törvény fakultatív és kötelező feladatokat is megállapíthat a helyi önkormányzatoknak. Természetes az előbbi esetben szabad mérlegelés alapján dönt a helyi önkormányzat, míg a második esetben teljesíteni kell a kötelezést.

Alkotmányunk¹⁰ 44/A. § (1) bek. a) pontja önkormányzati alapjogként fogalmazza meg az önkormányzat azon jogát, hogy önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz, és szabadon igazgat, a törvényhozóval szemben is alkotmányos védelemben részesíti az önkormányzatoknak azt a jogát, hogy e feladatok körében önálló felelősséggel döntsenek feladataik ellátásáról.

A helyi önkormányzás joga az adott közigazgatási egység választópolgárainak közösségét illeti meg. A helyi közügyekben a közakarat megvalósítását számos jogintézmény segíti, így például a képviselő-testület bizottságaiban olyan választópolgárok is bevonhatók, akik nem önkormányzati képviselők. A helyi önkormányzatnak támogatnia kell a lakosság önszerveződő közösségének tevékenységét, továbbá az ezen közösségekkel történő együttműködést.¹¹

Az Ötv. kifejezetten utal rá, hogy az önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatában (a továbbiakban SzMSz) határozza meg, mely önszerveződő közösségek képviselőit illetik meg tevékenységi körükben a képviselő-testület és a szakbizottságok ülésein tanácskozási jog.

⁹ A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény

¹⁰ 1949. évi XX. törvény

¹¹ Ötv. 8. § (5) bek.

Az Ötv. 8. § (1) bekezdésében található felsorolásban olvashatjuk a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodást, mint települési önkormányzati feladatot.

Az ifjúsági tanács létrehozásának modelljei

A helyi ifjúsági tanács létrehozására vonatkozó javaslataink mellett több más elgondolás is működhet. Érdemes figyelembe venni, az adott település hagyományát, vagy már létrehozott, és működő gyermek, ifjúsági valamint diákönkormányzati tanácsok eddigi tevékenységét, tapasztalatait. Nézzünk az önkormányzati törvényből kiinduló három elképzelhető modellt.

1. MODELL

ÖNKORMÁNYZATI TÖRVÉNYEN ALAPULÓ- KÖZVETLEN RÉSZVÉTEL MODELLE

Az ifjúsági szervezet delegálja a helyi önkormányzat SzMSz-ében biztosított keretek között részt vesz az adott képviselő-testület szakbizottságának munkájában.

Két bizottság említendő meg kiemelten:

1. a szociális, egészségügyi, gyermekjóléti ügyekért felelős, valamint
2. az oktatási, művelődési, sport ügyekért felelős bizottság.

Miután az önkormányzat bizottságai feladatkörükben előkészítik a képviselő-testület döntéseit, javaslattevési joguk van, képviselő-testületi döntés végrehajtási ellenőrzési jogkör, illetőleg bizonyos átruházott hatáskörökben döntenek.

A szakbizottságok tagjainak összetételét az Ötv. 24. §-a szabályozza, amely kimondja, hogy a bizottság elnökét és tagjai több mint a felét a települési képviselők közül kell választani. **A törvény lehetőséget ad arra, hogy a bizottságokba ne csak képviselő-testületi tagok kerüljenek, hanem a feladatkörnek megfelelően társadalmi szervezetek küldöttje, a területen szolgáltatást nyújtó jelentősebb szervezet képviselője, vagy a szolgáltatást igénybe vevő más választópolgár is.**

Ezzel a törvényi lehetőséggel kevés önkormányzat él, a testület elsősorban a képviselők és a pártok által delegált tagokat választja meg a bizottságaiba. A szervezetek jobb esetben inkább „csak” tanácskozási joggal vesznek részt a bizottság munkájában.

Az önkormányzat kijelöli, mely bizottsága hatáskörébe utalja az általános ifjúsági feladatokat, így a törvény rendelkezése szerint van kijelölt ifjúsági bizottsága. Az önkormányzat meghatározza, hogy hogyan dől el, melyik ifjúsági szervezet képviselője kerül be az önkormányzati bizottságba. Amennyiben több ifjúsági és diákszervezet jöhet szóba így máris megteremtődik a lehetőség, hogy azok maguk válasszák ki vagy jelöljék képviselőiket, amennyiben megállapodtak erről. A megállapodás megkötésének helye a „lehetséges ifjúsági” – Tanács, vagy inkább Fórum. E modell akkor tud jól működni, ha kevés ifjúsági szervezet van jelen a településen, és e kevés szervezet egyszerű játékszabályok mentén képes élni a delegálás és a helyi érdekérvényesítés lehetőségével.

E modell elterjedését segíthetné az Ötv. változtatása 24. § (2) bek.–ben az „indokolt” szó helyett előírásként meghatározni a felsoroltak számát, meghagyva az önkormányzat autonómiáját a szervezetek meghatározásában. Hátrány, hogy 2/3-os törvényről van szó, amelynek a módosítása kétséges.

2. MODELL

ÖNSZERVEZŐDŐ

Ebben a modellben az ifjúsági szervezetek önszerveződésének fejlesztésén van a hangsúly. A kiindulási alap az önkormányzat számára az a tapasztalat, hogy nincsenek olyan szervezetek, amelyek képesek lennének megjeleníteni és érdekeket megjeleníteni egy települési szintű tanácsban. Ebben az esetben a települési önkormányzat a kereteket adja meg az ifjúsági munkának, és kijelöli azokat az

irányokat az ifjúsági helyzetének javítása területén, amelyeket fontosnak tart. Az egyik ilyen irány a gyermek és ifjúsági szervezetek fejlesztése és felkészítése a helyi közéletbe való bekapcsolódásra.

A hosszú távú Önkormányzati Ifjúsági stratégia és a rövid távú feladatokat tartalmazó Cselekvési Terv, részletes feladatokat tartalmazna, hogy az adott önkormányzat igazgatási szervei keressék meg a területükön működő önkormányzati intézményeket és az ifjúsági, diák-, és egyéb civil szervezeteket. Az együttműködés keretében megindul a stratégiában megfogalmazott elérendő célok értékelése, vélemények, érdekek megfogalmazása, és az ifjúsági szervezetek összekapcsolása. A bevont ifjúsági szervezetek közös értékelése mentén alakul át a stratégia, kialakítva a közös együttműködés pontjait. A stratégia egyik pontja a törvényjavaslat 22. §-a alapján helyi ifjúsági tanács létrehozása. Ha ez létrejön, a helyi önkormányzat külön rendeletet alkot az ifjúsági tanács működéséről.

3. MODELL IFJÚSÁGI TÖRVÉNYEN ALAPULÓ

Az ifjúsági törvényben leírt szervezeti formák egyrésztől felfoghatók egy helyi szintű, ifjúsági feltétel- és intézményrendszer alapjának, amely egy lassú építkezés keretében nyeri el alakját és tartalmát, másrésztől felfoghatók a helyi döntések, stratégiák egy „ifjúság érdeke” szempont szerinti horizontális értékelésének.

A feltételrendszer kialakításának sorrendje, amennyiben az önkormányzati munka fejlesztési céljait szolgálja, akkor menete is meghatározott logikai lépésekből felépített:

1. Az önkormányzat helyzetértékelést készít az ifjúság helyzetéről, esélyeiről, az őket támogató intézményrendszeréről. Ezen megállapításokból kiindulva megfogalmazza hosszútávú céljait, fejlesztési elképzeléseit (ifjúsági stratégia), amelyek rövid távú megvalósítását a cselekvési terv tartalmazza. A helyzetértékelés (bővebben később) sok más mellett választ ad arra, hogy jelen pillanatban van-e olyan működő gyermek és ifjúsági szervezet amely képes megjeleníteni önmagát, tagságának érdekeit, véleményét. Esetleg azok felsorolását, akik eddig is kapcsolatba kerültek a települési önkormányzattal, vagy a gyermekvédelem, ifjúság, szociális vagy jogvédelem területén kapcsolatot tartanak megyei és országos szintű hivatalokkal érdekképviseleti testületekkel.

2. Amennyiben van érdekartikulációra képes szervezet, akkor érdemes kialakítani az ifjúsági tanács kialakításának kereteit, vagyis rendeletben az önkormányzat megállapítja a

- a helyi ifjúsági tanács tagjainak számát,
- a jelölés, illetve a választás szabályait, helyét és időpontját, valamint
- a helyi ifjúsági tanács feladatait, továbbá az önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos döntéshozatali folyamataiban való részvételének kereteit. (Részletek lásd következő cím alatt.)

A helyzetértékelés kapcsán megfogalmazott stratégiának választ kell adni, hogy milyen segítő intézményrendszer és szolgáltatások működik, vagy fog működni.

3. Az Ifjúsági Tanács felállítása, vagy az ifjúsági szervezetek megszólítása, mozgósítása az önkormányzatra is feladatokat ró, hiszen ezzel párhuzamosan ki kell alakítani az érdekek becsatornázódásnak struktúráját. Meg kell határozni, hogy mely Bizottság foglalkozik az ifjúság ügyeivel (Ifjúsági Bizottság), és ki kell jelölni olyan önkormányzati munkatársat, aki kapcsolatot tart a szervezetekkel, és előkészíti, támogatja, fejleszti az Ifjúsági Tanács munkáját (ifjúsági referens vagy civil referens).

Önkormányzati jogalkotás és stratégia készítés

A települési önkormányzat *ifjúsági stratégia* elkészítése egyrészt tartalmaz helyzetelemzést, és az ebből fakadó fejlesztési, cselekvési tervet.

A helyzetelemzés elkészítésénél a következő területekre kell kitérni:

- a) *Vizsgálja és értékeli* a település ifjúságának társadalmi és gazdasági helyzetét, adottságait, oktatási, kulturális, szabadidős intézmények működését, hozzáférés és igénybevétel lehetőségét, valamint az esélyegyenlőséget.
- b) *Elemzi* az ifjúsági helyzetének javítására, káros és veszélyeztető folyamatok megelőzésére. ifjúsági és diákszervezetek számára nyújtott támogatások, szolgáltatások körét.
- c) *Bemutatja* az önkormányzat ifjúsági civil kapcsolatainak rendszerét, elemeit és felelőseit.
- d) *Rögzíti* a már megalkotott ifjúsági intézményrendszert, létező ifjúsági infrastruktúrát.

Amennyiben az önkormányzat hosszú távú célokat kíván megfogalmazni (5 éves időtartam vagy több), akkor érdemes ezt egy ifjúsági stratégiának nevezni és hozzá elkészíteni a (törvényjavaslatban is megfogalmazott) cselekvési tervet.

A cselekvési terv a települési önkormányzat 1-2 éves konkrét fejlesztési feladatait, az ifjúsági területen végrehajtandó tevékenységeit tartalmazza, határidővel, felelőssel, a megvalósításban résztvevő partnerekkel és hozzá rendelhető források megjelölésével.

A cselekvési terv meghozatala előtt nyilvános fórumot érdemes tartani: az érdekelt szervezeteknek, csoportoknak lehetőséget kell adni a véleménynyilvánításra, a cselekvési terv formálására, a megvalósításba való bekapcsolódásra. A jogszabály-tervezet közmeghallgatást ajánl az önkormányzat számára. A települési önkormányzat rendeletének hatálya az önkormányzat illetékességi területére terjed ki.

A cselekvési tervet két évente érdemes felülvizsgálni, már csak a megalakuló Ifjúsági Tanács javaslatainak és az eltelt időszak tapasztalatainak átvezetése miatt is. A megalkotott ifjúsági stratégiát, vagy a cselekvési tervet a Képviselő Testület határozattal fogadja el.

Ifjúsági intézmények és szolgáltatások, valamint az Ifjúsági Tanács kialakítása

Az Ötv. értelmében a helyi önkormányzat – a törvény keretein belül – önállóan szabályozhatja, illetőleg egyedi ügyekben szabadon igazgathatja a feladat- és hatáskörébe tartozó helyi közügyeket. Döntését az Alkotmánybíróság, illetve bíróság – kizárólag jogszabálysértés esetén – bírálhatja felül.

A képviselő-testület döntései rendeletek és határozatok. Az Ötv. 16. § (1) bekezdés értelmében a képviselő-testület a törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá annak végrehajtására önkormányzati rendeletet alkot.

Az első fordulóban az önkormányzat a helyi igényekhez igazodva, saját elhatározásából szabályozhatja a rendezést igénylő – törvény által nem szabályozott – helyi társadalmi viszonyokat.

Ezen rendelkezés összhangban van a Helyi Önkormányzatok Európai Chartája 3. cikkelyében foglaltakkal vagyis „1. A helyi önkormányzat a helyi önkormányzatoknak azt a jogát és képességét jelenti, hogy – jogszabályi keretek között – a közügyek lényegi részét saját hatáskörükben szabályozzák és igazgassák a helyi lakosság érdekében.”

A második fordulóban a törvényi felhatalmazás alapján, annak végrehajtására alkotott rendeletek részben kötelező feladatként, részben pedig önként alkotott rendeletek.

Ez esetben a feladat fedezetének biztosítása nem kizárólag költségvetési előirányzathoz valószínűsíthető meg: helyi bevételek is átcsoportosíthatók a feladat ellátására. Ennek lehetősége megeremtheti, hogy az állam törekszik minél több teherrel megszabadulni, ugyanakkor az anyagi feltételeket a központi költségvetésből csak részben biztosítja (jelenleg is ez a tendencia), ezáltal kényszerítve az önkormányzatokat saját bevételeik nem önként vállalt célú befektetésére.

Helyi társadalmi viszonyok rendezése a települési önkormányzat feladat- és hatáskörébe tartozó helyi közügyekre vonatkozik. Helyi közügy alatt az Ötv. alapján minden olyan ügyet értünk, amely a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátásához, a közhatalom önkormányzati típusú helyi gyakorlásához, valamint mindezek szervezeti, személyi anyagi feltételeinek helyi megteremtéséhez kapcsolódik.

A cél egy olyan konzultációs szervezet kialakítása, amely fórumot teremt a párbeszédre a döntéshozók és az ifjúsági szervezetek között. Ahhoz, hogy a döntéshozáshoz közvetlenül kapcsolódó szervezet tudjon kialakulni, indokolt az önkormányzatban belül létrehozni egy fogadó pontot. Nevezük utóbbit Ifjúsági ügyekkel foglalkozó Bizottságnak.

A szervezetet hívhatjuk Ifjúsági Tanácsnak. Az önkormányzat költségvetésében az Ifjúsági Tanács működésére elkülönít külön pénzügyi fedezetet, esetleg pályázati alapot a helyi szervezetek támogatására.

Az első és legfontosabb a megalakulás, amelyről a Képviselő-testület dönt, valamint ezzel egyidejűleg – esetleg a költségvetési rendelet alkotásához, következő módosításához igazodóan – költségvetési forrás biztosítása a működéshez.

A megalakulással kapcsolatban több forma lehetséges:

- Önálló határozati döntés az Ifjúsági Tanács létrehozásáról, a Polgármester felkérése a koordinációra és a konzultáció kezdeményezésére.
- Helyi rendelet alkotás a Ifjúsági Tanácsról.

Amennyiben helyi rendelet készül, elsődleges a célok, a feladat- és hatáskörök, valamint a résztvevők körének meghatározása, az együttműködés kereteinek kitöltése.

Szabályozni szükséges továbbá:

- az alakuló ülés időpontját (a rendelet hatályba lépéséhez igazodva),
- az alakuló ülés összehívására, kezdeményezésére kijelölt személyek meghatározását,
- az ülések gyakoriságának megjelölését (szükségességhez mérten, de legalább évente egyszer),
- a szervezési és ügyviteli feladatok ellátásáért felelős szervezetet,
- a döntéshozatal formáját, a határozatképesség eseteit,
- azt, hogy a Tanács Szervezeti és Működési Szabályzatát önállóan alakítja ki,
- amely ügyekben kapcsolódik a helyi önkormányzathoz, kötelező érvénnyel ki kell kérni annak véleményét,
- a helyi stratégia véleményezését, végrehajtását, ellenőrzését,
- hogy az Ifjúsági Tanács beszámolási kötelezettséggel tartozik az önkormányzat felé,
- a pénzügyi elszámolás.

Annak, hogy rendeletben szabályozzuk az ifjúsági részvételt társadalomlélektani, szociológiai szempontból van jelentősége. A rendelethez (jogforrási hierarchia része) olyan tudattartalmak tapadnak, amely a határozatnál sokkal hangsúlyosabb, tehát tekintélyt kölcsönöz. Oka abban lehet fel, hogy mögé képzeljük az állam legitim kényszerítő eszközeit is, még ha azok a

valóságban a konkrét szabályozásra vonatkozóan nem is vehető igénybe vagy más okból nem reálisak – például nincs eszközrendszere.

Összegzés

Sajnálatos tény, hogy hazánkban a települési szinten, a helyi közügyekre koncentráló, önállóan szerveződő szervezetek száma más európai országokhoz viszonyítva csekély. Ez vonatkozik az ifjúsági szervezetekre is. Még sajnálatosabb tény, hogy az ifjúság alig kíván beleszólni saját ügyeibe, az őket érintő problémák megoldásába.

Az is jellemzően magyar sajátosság, hogy a kezdeményezés nem alulról jövő, hanem „felülről” indul: először az állami szervnél jelentkezik feladatként, a mozgósítás, ösztönzés is települési önkormányzati feladat.

A felülről jövő kezdeményezéseknek számos hátránya van. A legjelentősebbek:

- a felülről érkező „iránymutatás” nem testre szabott, nehezen adaptálható a helyi viszonyokra
- nem tud a valódi igényekhez igazodni
- ami „kikényszerített” az sokszor nem hatékony
- politikai elkötelezettség szükséges
- megfelelő pénzügyi források nélkül a működés kétséges
- szervezeti háttér szükséges a koordinációhoz, végrehajtási feladatokhoz
- félelmek társulnak hozzá, a beszámoltatástól való félelem válik meghatározóvá
- felfelé irányuló jelentéstételi kötelezettségek, adminisztratív terhek rakódnak az érdemi munka mellé vagy elé

Ugyanakkor öröndetes – még ha sok-sok kritika is érte az utóbbi időben – hogy az Ötv. részletesen szabályozza az önszerveződő közösségek jogait és az önkormányzatok kötelezettségeit az együttműködést illetően. A rendszerváltást követő 16. évben is megállapíthatjuk, hogy a közvetlen demokrácia még mindig „gyermekcipőben” jár és a helyi önkormányzatoknak is van még mit tanulniuk.

A tanulás egyik lehetséges színtere a helyi Ifjúsági Tanács. A tanács létrehozása mögött megbúvó átfogó alapcél az állampolgári szocializáció, a beleszólás lehetőségének és képességének megeremtése.

Ifjúsági Tanács lehetséges konkrét feladatai:

- A tanács részt vesz az önkormányzat kötelező ifjúsággal kapcsolatos munkájában. Javaslatok, vélemények megfogalmazása a Képviselő Testületnek, különböző szakigazgatási és szakmai döntések kialakításánál a Tanács véleményének és érdekeinek képviselője.
- Az ifjúságpolitikai koncepció felülvizsgálata során értékelések, javaslatok megfogalmazása, és a helyi ifjúsági szereplők tevékenységének az összehangolása.
- Az önkormányzat intézményei közötti kommunikáció, koordináció segítése. A Tanács ennek érdekében időről időre áttekintheti az egyes intézmények munkáját és összegyűjtheti azok fiatalokkal kapcsolatos tevékenységeit. Ezt aztán eljuttathatja az intézményeknek. Szervezhet konferenciát az egyes ifjúságpolitikai feladatok megtárgyalására, megszervezésére, vagy lehet a koordinációs szerve több intézmény közös projektjének.
- A szervezeti működés fejlesztése, egyre magasabb szintre való eljuttatása, mely egyben a fiatalok szervezetben betöltött szerepét, a helyi humán erőforrásokat is fejleszti.
- A helyi ifjúsági élet ösztönzése, felpezsdítése.
- A Tanács egyik feladata lehet az, hogy segítse a fiatalok szerveződéseinek létrejöttét, megerősödését, ifjúsági események szervezését, olyan programok kidolgozását amelyek segítenek

a fent említett célok megvalósulásában. Ennek érdekében konferenciát, képzéseket szervezhet, pályázati programokat valósíthat meg.

- A helyi források mozgósítása, beruházások támogatása, önrész behozatala valamely pályázathoz.
- Visszacsatolást ad a döntéshozók számára a stratégiában és az éves cselekvési tervben megfogalmazottak végrehajtásáról.
- Az ifjúság számára működtetett szolgáltatások vezetőinek stratégiájáról véleményt mond.
- Külső, esetleg országos, európai támogatások, pályázatok esetén támogatást ad és a megvalósításban részt vesz.
- A város oktatási intézményeiben zajló szocializációs folyamatok segítése.

A Tanács betölthet az oktatási jogok miniszteri biztosához hasonló szerepet azzal, hogy biztosítja a hozzáértést, a függetlenséget és a konfliktus kezelésben való érdekeltséget. Figyelheti az iskolák és az önkormányzat munkáját is, képzésekkel, ismeretterjesztő programokkal, egyfajta külső nyilvánosság megteremtésével segítséget adhat a jogállamiságot erősítő módszerek terjedésében.

III. rész

A helyi (gyermek és) ifjúsági tanácsok létrehozása, alapítása

Ebben a részben áttekintjük a helyi, települési (gyermek és) ifjúsági tanácsok alapításával, létrehozásával kapcsolatos stratégiai és pragmatikus kérdéseket, problémákat. Ennek keretében megvizsgáljuk a delegálás/választás rendszerét, a megalakulás formai és tartalmi kérdéseit, valamint az alapvető működési elveket, kérdéseket.

Jelen fejezetben alapul vettük a már ismert és a nyilvánosság által is olvasható új ifjúsági törvény tervezetét¹², alkalmaztuk a gyakorlatban már bevált civil szervezeti, illetve iskolai diákönkormányzati választási elveket és módszereket, valamint segítségül hívtuk az ismert és általános választójogi elveket, technikákat és módszereket is.

Mivel a delegálási eljárás, illetve a választás rendszere azt a célt is szolgálja, hogy a fiatalok közéleti aktivitását fokozza, állampolgárrá nevelésük teljesebb legyen és a közpolitika iránti attitűdjük is fejlődjön, nem tekinthetünk el attól a tényről, hogy az ifjúsági korosztály¹³ néhány éve alatt nagykorúságot szerez, így a tényleges politika terepén választóvá és választhatóvá válik. A gyermek és ifjúsági önkormányzatok választási elveinél tehát irányadó referencia pontként azt vettük figyelembe, hogy ugyanazt a kérdést a helyi önkormányzati választásokon, illetve parlamenti választások esetén a magyar választási szabályok hogyan kezelik, szabályozzák.

Fejezetünk továbbiakban három részre bomlik:

- A) A választások elvei és funkciói az ifjúsági életben
- B) A választási rendszer jellemzői. Itt mutatjuk be a lehetséges választási modelleket, módszereket és a szabályozás ide vonatkozó pontjait.
- C) A megalakulás formai, tartalmi követelményei. Itt tárgyaljuk a választást követő sikeres megalakulás kritériumait, eljárásának formai és tartalmi kötelezettségét.
- D) Alapvető működési elvek. Itt tárgyaljuk a már működő tanácsok napirendjével, ülésezésével, a döntéshozatallal kapcsolatos alapvető kritériumokat.

A) A választások elvei és funkciói az ifjúsági életben

Amikor delegálásról, illetve választási rendszerről beszélünk, azokat a szabályokat elemezzük, amelyek a delegálás vagy választás menetét, módját, formáját, ellenőrizhetőségét, dokumentálását írják le. A gyermek és ifjúsági tanács tagjainak megválasztása is egy klasszikus választás, ahol alkalmazni szükséges a választójog általános elveit és szabályait. Ezen túlmenően a gyermek és ifjúsági korosztály specialitásait is figyelembe kell venni (pl. máshol laknak és máshol tanulnak, erős a szülői felügyelet) és az élethelyzetükből adódó egyéni problémákat (pl. az első osztályosok szeptemberben még nem tudnak írni) is fel kell dolgozni, amikor a választási eljárásról beszélünk.

A választás általában a közvetlen demokráciagyakorlás legaktívabb módja. Meghatározott időközönként a választók saját maguk szavaznak arról, hogy kik képviseljék őket, problémáikat, javaslataikat, érdekeiket. Magyarországon parlamenti választások és helyi önkormányzati választások általában 4 évente vannak, ahol a szavazójoggal rendelkezők képviselőket választanak meg. Egy egyesület közgyűlése általában évente ülésezik és ugyancsak megválasztja tisztségviselőit.

¹² Lásd www.icsszem.hu oldalról letölthető előterjesztés, kiadás dátuma: 2005. április illetve a T/18903 számú törvényjavaslat (letölthető a www.mkogy.hu oldalról), kiadás dátuma: 2005. december

¹³ Értsd: 18 év alatti életkorú, választó joggal nem rendelkező állampolgárok

Egy zártkörűen működő részvénytársaságnál a részvényesek ugyancsak bizalmat szavaznak az igazgatótanács tagjainak, megválasztják őket vezetőknek adott időszakra. Egy társasházban a tulajdonosok közgyűlésen döntenek a társasház legfontosabb ügyeiről, így a közös képviselő és a számvizsgáló bizottsági tagok megválasztásáról is.

A szavazás, a választás tehát végigkíséri életünket, jelen van a politikában, a civil életben és a gazdasági szervezeteknél is. Éppen ezért lényeges, fontos, hogy a gyermekek, az ifjúsági korosztály már idejekorán megismerje a választások lényegét, tétjét, fontosságát, elsajátítsák a választás szabályait és ha kell, maguk tudják megszervezni saját választási rendszerüket a településen, az iskolába, az osztályban, vagy éppen a helyi ifjúsági szervezetben.

Fejezetünkben elméleti magasságból és távolról indulunk és a jogszabályok, illetve az idézett törvényjavaslat által lefektetett határok mentén szűkítjük le és konkretizáljuk a lehetséges választási változatokat, eljárási elemeket.

A választások fő funkciói

Egy gyermek és ifjúsági önkormányzatnak a fentiekben ismertetett szocializációs, pedagógiai és attitűdfejlesztési céljai is vannak. Azonban egy jól szervezett választás, az abban való részvétel alapvető funkciókat is ellát, melyek a következők:

1. Legitimálja a megválasztott ifjúsági testületet, elismeri és erősíti a képviselőket abban, hogy szabályos választási eljárás keretében kerültek megválasztásra. Legitimálja továbbá magát a választási eljárást is, megkérdőjelezhetetlenné teszi a csalást, a befolyásolást, végső soron erősíti a demokráciába vetett hitet.

2. Segíti a legjobbak kiválasztását, hiszen szereplési kényszerbe hozza a fiatal jelölteket, akiknek ismertetniük kell programjukat, elképzelésüket, versengeniük, vitatkozniuk kell a többi jelölttel. Ez pedig lehetővé teszi jelöltek közül a szakmai kiválasztódást és „politikai” alkalmasságot is.

3. Erősíti a nyilvánosságot, segíti a fiatalok tájékozódását a helyi ifjúsági közéletben, a képviseleti elv révén pedig gyakorolhatják a számonkérő és az ellenőrző szerepeket társaikkal szemben.

4. Részvételre mozgósít, mely fokozza a gyermek és ifjúsági korosztály demokrácia elkötelezettségét, érdeklődését a helyi közélet irányában és a közpolitika iránti attitűdjük is erősödik ezáltal.

5. Lehetőséget teremt a konfliktusok békés kanalizálására, azaz feltárja a fiatalok körében felbukkanó, őket megosztó ellentéteket, megismerhetővé teszi őket és civilizált megvitatásra ad lehetőséget, valamint a problémák kezelését azok kezébe adja, akiket végül a fiatalok megválasztanak.

Választási alapelvek

A választás első és legfontosabb alapelve a választás általánossága. Ez azt jelenti, hogy az érintett korcsoportból mindenki szavazati joggal rendelkezik, kivéve azok, akiktől a jogszabály ezt megvonja¹⁴. Gyermek és ifjúsági önkormányzati választásnál sem lehet tehát megkötéseket, cenzusokat alkalmazni, nem lehet a fiatal megfosztani szavazati jogától, csak azért mert roma, mert nem tanul rendesen, mert nő, mert szegény, mert úgysem érdeklődik stb.

Második legfontosabb elv a választás egyenlősége. Ez azt jelenti, hogy minden leadott szavazat ugyanannyit ér, függetlenül attól, hogy ki, hol, hogyan, mikor adja le azt. Az egyenlőség tehát megköveteli, hogy minden szavazat megszámlálható és ebből következően egyforma legyen, nem lehet tehát őket feltételhez kötni, súlyozni, csoportosítani és nincs mód arra sem, hogy valaki kétszer, többször szavazzon ugyanabban a procedúrában.

¹⁴ A cselekvőképtelen, belátási képességgel nem rendelkező elmebeteg gyerek, vagy a közügyektől jogerősen eltiltott 19 éves ifjú értelemszerűen – jogszabályból fakadóan – nem választó és nem választható.

Harmadik elv a választás titkossága. Nevéből adódóan ezt azt jelenti, hogy a szavazat leadója úgy adja le szavazatát, hogy azt mások ne tudhassák, ne ismerhessék meg. A modern demokráciákban éppen ezért szavazófülkékben szavaznak és a szavazólapokat nem átlátszó borítékba zárják, hogy a szavazat valóban titkos legyen. Nem titkos az a szavazási rend, ahol bemozdással, kézfeltartással kell szavazni, illetve kifüggesztett íven aláírás odatételével lehet a szavazatot gyakorolni.

Negyedik elv a választásban való közvetlen részvétel. Ez azt jelenti, hogy mindenki saját maga dönt a szavazata sorsáról, ő maga vesz részt a szavazáson és ő maga gyakorolja választójogát. Ezzel ellentétes elv a közvetett szavazás, amikor választott megbízottak, elektorok¹⁵ gyakorolják a szavazati jogot.

A fenti elveket későbbiekben mi is alkalmazni fogjuk egy-egy módszer mellett vagy ellene való érvelésünkben.

B) A Helyi Ifjúsági Tanács tagjainak megválasztása

Továbbiakban azzal foglalkozunk, hogy kik, mikor, mit, hogyan, mivel választanak meg, mennyi időre és milyen feltételek szerint. Ezeket a kérdéseket érdemes egyenként tisztázni magunk és a választók számára is. Egyrésztük a törvényből, jogszabályokból és a törvényjavaslatból eredő adottság, amelyeken nem lehet változtatni¹⁶, másrésztükről a helyben érdekelt felek maguk döntenek.

A közétett jogszabálytervezet IV. fejezete, összesen 7 bő bekezdésben rendelkezik a helyi ifjúsági képviseltről. Ha a tervezetet a parlament e tartalommal elfogadja, a választásokat az ott leírtak szerint kell megvalósítani. A törvényjavaslat szerint a választás, illetve delegálás lebonyolítása a helyi önkormányzat feladata, melyet megállapodásban kell rögzíteni és azt helyben szokásos módon ki kell hirdetni.

Álláspontunk szerint a helyi önkormányzat akkor jár el helyesen, ha

- első körben az érintett felekkel végigtárgyalja, megvitatja a választási eljárás lényegét, szabályait, kimeneteit, s így a felek konszenzusra jutnak. Ezt a megállapodásban rögzítik, majd
- a második körben a megállapodást a képviselő testület/közgyűlés határozattal elfogadja és tartalmát rendeletben hirdeti ki. Az önkormányzati rendelet ugyanis jogszabály, amely minden érintettre nézve kötelező, betartandó.

A megállapodás tehát biztosítéka annak, hogy az érintett felek (a választást szervező, lebonyolító önkormányzat, illetve a választáson résztvevő fiatalok, mint szavazattal rendelkezők) egyformán értelmezzék és elfogadják azt (lásd korábban: a választási rendszer legitimitációjáról írt funkciót).

Kik választhatnak és mit választanak meg?

A válasz a törvénytervezetből adódik: *ifjúsági tanácsot*. A törvényjavaslat szerint az ifjúság áll 14 alatti gyermekekből és 14-30 közötti fiatalokból. Ugyanakkor a törvényjavaslat 25.§ (3) bekezdése szerint **főszabályként választójoggal csak a fiatalok (14-30 éves korosztály)¹⁷ rendelkeznek**. Ugyanakkor a törvényjavaslat lehetővé teszi, hogy a tanács munkájába a gyermekek is bekapcsolódjanak. Erről a helyi érintettek döntenek, e jogszabály az ő kezükbe adja a mérlegelés és a döntés jogát. Ha úgy döntenek, hogy a gyermekek is részesei lesznek az ifjúsági tanács megválasztásának, akkor a meg kell határozni, hogy mi az a minimum életkor, amely felett minden gyermek és fiatal választó és választható.

¹⁵ A magyar választójogi rendszer e módszert nem ismeri, de angolszász területen alkalmazzák, tipikus példája az USA elnökének elektorok útján történő megválasztása.

¹⁶ A helyes megfogalmazás: itt és most, a mi szintünkön nem lehet változtatni. Nem kizárható az az eset, hogy a jogalkotók a parlamentben időről-időre megváltoztatják a kereteket, a külső feltételeket. Ha 14 év alatti gyermekek szavazását is megengedik, akkor ez természetesen X-30 ahol X kisebb mint 14.

¹⁷ Honlap: <http://www.nyilvantarto.hu/new/kozos/index.php>

A 14 év alatti korosztály választásokba való bevonására pro és kontra érveket lehet találni. „Kicsi”, „nem érti a rendszert”, „fogni kell a kezét”, „visszahúzza a többieket is” és ezek valóban a bevonásuk ellen szóló érvek. Ugyanakkor a mellette szóló érvek éppen így hangzanak: „így tanul bele”, „ő is érző ember”, „az ő szemszögét is meg kell ismerni”.

A gyermekek jogairól szóló törvény kimondja, hogy a gyermeknek joga van az őt érintő kérdésekben véleményét kifejteni, javaslatait elmondani és életkorához mérten véleményét figyelembe kell venni. A jogi szabályon túlmenően a helyi gyermek és ifjúsági tanácsok pedagógiai és szocializációs feladatairól, funkciójáról (lásd korábban) sem lehet megfélemlíteni! A rendszerbe való bevonásuk tehát nem csak egyszerű játék, hanem a leendő tudatos állampolgárok kinevelésének egyik bázisa. A 6-8 éves gyermekek éppoly fogékonyak az őket érintő ügyek megvitatására és az abban való döntéshozatalra – legfeljebb más módszerekkel kell ezt megvalósítani, mint a 14-30 éves korosztály esetében.

A törvényjavaslat életkori szabályok mellett területi szabályokat is kimond: **választójoga az adott településen lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező fiataloknak van.** Ebből következik, hogy a választásra való jogosultság területi alapon is meghatározott. Szavazati joggal tehát csak az rendelkezik, akinek állandó lakhelye vagy ideiglenes tartózkodási helye az adott település.

A fenti két korlátozó feltétel tehát leendő jogszabályból ered, ezeken változtatni a helyieknek nincs lehetősége. Nem lehet további korlátozásként beépíteni a rendszerbe például azt, hogy az ifjú választó legyen helyi adót fizető, magyar állampolgár, legyen neki hallgatói vagy tanulóji jogviszonya, helyi iskolába járjon, tagja legyen ifjúsági szervezetnek stb. Ezek a korlátozások sértik a választás egyenlőségének elvét. Nem lehet diszkriminálni a választókat aszerint sem, hogy önkormányzati, alapítványi, vagy egyházi iskolába járnak, milyen a végzettségük, családi állapotuk, életkörülményeik, vallásuk stb.

A Belügyminisztérium felügyelete alatt működő Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal (BM Központi Hivatal)¹⁸ minden magyar, illetve külföldi állampolgárról, aki letelepedési, tartózkodási engedélyt kapott, nyilvántartást vezet. Ebből a nyilvántartásból lekérhető, hogy kik azok a 14-30 éves személyek, akik adott településen állandó vagy ideiglenes lakcímmel rendelkeznek. Erre a nyilvántartásra az önkormányzatok maguk, vagy az okmányirodákon keresztül is csatlakozni tudnak. **Az így leszűrt lista alkalmas az ifjúsági tanácsot potenciálisan választó polgárok számbavételére, azaz az ifjúsági választópolgári névjegyzék összeállítására.**

A törvényjavaslat választásról beszél, nem delegálásról. A kialakított választási eljárásnak tehát közvetlennek kell lennie, amelyben minden választójoggal rendelkező ifjú saját maga szavazhat a tanács képviselő jelöltjeire, leendő tagjaira. Nem elégíti ki a módszert, amikor csak a helyi ifjúsági szervezetek delegálnak tagokat a helyi ifjúsági tanácsba, ugyanis itt nem biztosított a közvetlen választás elve.

Fentiekből következik, hogy a választásnak a helyi ifjúsági szervezetek, iskolák, kollégiumok, gyermekvédelmi intézmények sem alanyai. Ha csak az iskolai diákönkormányzatok, az iskolai diákközgyűlések delegálhatnának tagokat a helyi ifjúsági tanácsba, akkor a közvetlen választás elve sérülne.

Sérül továbbá az általánosság és az egyenlőség elve is, mivel az ifjúsági egyesületeknek olyan tagjai is lehetnek, akik 30 feletti életkorral rendelkeznek és/vagy nem rendelkeznek állandó lakhellyel az adott településen. Ők tehát nem választhatnak, az egyesületen belül mégis választójoghoz jutnának.

¹⁸ További kérdésként merül fel, hogy a ezen ifjúsági civil szervezeteknél a bejegyzett székhelycím, vagy a tényleges tevékenységi kör számít. A dilemma az, hogy csak a helyi érdekiek rendelkezzenek-e delegálási joggal, vagy a kistérségi, megyei, regionális, országos szervezetek is, akiknek székhelyük ugyan a településen van, de tevékenységüket az ország más területén fejtik ki.

Hasonló a probléma a nevelési-oktatási intézményekkel is, ahová más települések diákjai is járnak, ráadásul az adott településről egyes fiatalok más településre járnak át iskolába. Az eljáró diákokat megfosztanánk, a máshonnan érkező fiataloknak pedig jogosulatlan szavazati jogot adnánk azáltal, ha a helyi ifjúsági tanácsba delegálhatnának embereket.

Ugyanakkor helyesen ismerte fel a jogalkotó, hogy adott településen az ifjúsági munkát befolyásoló, a fiatalok életkörülményeire ható ifjúsági szervezetek, illetve gyermek, diák- és hallgatói önkormányzatok is tevékenykednek¹⁹. Számukra a jogszabály-tervezet egy külön utat nyit: a helyben választott tisztségviselők mellé ők külön tagokat delegálhatnak az ifjúsági tanácsba.

A delegálás tehát megmarad mint lehetőség, erről azonban megint előre, a választások előtt kell dönteni a helyben érdekelt feleknek. A megállapodásnak rögzíteni kell azt is, hogy kik és hány főt delegálhatnak a helyi ifjúsági tanácsba, amikoris az egyenlőség és az arányosság elvét ismét figyelembe kell venni. Nyilvánvalóan aránytalanná válik a korosztály képviselése, ha az ifjúsági tanácsba 8 főt választanak közvetlenül a fiatalok és 12 főt delegálnak a helyi iskolák, és ifjúsági szervezetek. Ismerjük fel ugyanakkor, hogy a közvetlenül választó XY ifjú, egyben választja saját helyi iskolájának diákönkormányzatát is, aki pedig tagot delegál az ifjúsági tanácsba! Tehát XY szándéka, szavazata két úton is érvényesül, amely megintcsak sérti az egyenlőség elvét. Előbbiekből következik, hogy a delegált személyek elvileg csak azokat képviselhetik, akik közvetlenül nem választanak a helyi ifjúsági tanácsba. A máshonnan bejáró tanulók, a máshol lakó de itt tevékenykedő fiatal civil önkéntesek ilyenek. Róluk, létszámukról az iskolák illetve az egyesületek, ifjúsági szervezetek tudnak adatokat szolgáltatni. Ez az adatszolgáltatás nem lehet manipulatív, ellenőrizhetőnek és igaznak kell lennie, ezért célszerűnek látjuk, ha az adatot szolgáltatók büntetőjogi felelősségük tudatában szolgáltatnak adatot vagy közjegyző előtt tesznek nyilatkozatot tagságukról.

A választás előkészítése, technikai feltételek és az apparátus

Egy választás lebonyolításához, legitimálásához hozzá tartoznak olyan kötelek és keretek is, amelyek segítik, támogatják a választás lefolyását. Ezek egyrészt a választás tisztaságát, másrészt annak gyors lefolyását hivatottak elősegíteni. E tekintetben ilyen intézmények, keretek a következők:

1. A választást szabályozó helyi megállapodás és rendelet

Korábban már jeleztük, hogy a választás érdemi lebonyolítója a helyi önkormányzat, aki megállapodásban rögzíti az érdekelt felekkel a helyi ifjúsági tanács választási rendjét és szabályait, majd ezt rendelet formájában hirdeti ki. A rendeletnek az itt tárgyaltakra mind ki kell térnie és részletesen szabályoznia kell valamennyi ügyet, folyamatot.

2. Az ifjúsági választási bizottság

A választási bizottság olyan személyekből álló testület, aki felügyeli a választás tisztaságát, elvégzi a szükséges adategyeztetéseket és formai ellenőrzéseket, megállapítja a választás eredményét és elbírálja a választás során felmerülő eseti bejelentéseket, ad-hoc problémákat.

A választási bizottságnak semlegesnek kell lennie, ugyanakkor az érintett feleknek is helyet kell biztosítani bennük. A bizottság tehát egyrészt szakértőkből, másrészt fiatalokból áll és összességben kell biztosítaniuk a pártatlanságot. Álláspontunk szerint egy jól működő választási bizottság a következő személyekből tevődik össze:

- Polgármester vagy Alpolgármester, aki a helyi önkormányzatot képviseli
- Jegyző vagy Aljegyző, aki felügyeli az önkormányzati rendelet maradéktalan betartását és jogi tudásával közreműködik a bizottság munkájában

¹⁹ Mivel a helyi választási bizottság felett területi, országos szint nincs, a benne lévőkől független szervet, hatóságot kell kijelölni a másodfokú eljárás lefolytatására. Másodfokú eljáró hatóság lehet még a Megyei Közigazgatási Hivatal, ám ő a helyi önkormányzat törvényességi felügyeletét hivatott ellenőrizni, nem egy választását.

- 1 fő felnőtt személy (ifjúsági referens, iskolaigazgató, könyvtárvezető, helyi gyerekorvos stb.), aki egyébként közvetlen kapcsolatban van a korosztállyal
- 2 fő diák a helyi diákönkormányzatok delegálásában, akik a diákok oldaláról felügyelik az eseményeket
- 2 fő ifjúsági szervezeti delegált, akik a helyi ifjúsági szervezetek oldaláról, szemszögéből felügyelik az eseményeket
- 1 fő külső szakértő, ifjúsági tanácsadó, aki nem ismeri a település belső életét, szokásait, és mint meghívott vendég segíti a szavazási procedúra lefolytatását. Lehet ő felkért szakértő, a regionális ifjúsági iroda alkalmazottja, a megyei önkormányzat delegáltja stb.

3. Helyi (ifjúsági) média és kampányhelyszínek

A helyi média, az ifjúsági korosztályt megszólítani képes sajtó feladata a kampány során a jelöltek nézetének, gondolatainak, programjainak a bemutatása, valamint a jelölt számára szereplési lehetőség biztosítása. Ilyen médiumok lehetnek: közszégi újság, falurádió, városi TV.

Kampányhelyszínek lehetnek azok az a kijelölt épületek, ingatlanok, telkek, ahol a kampányt fizikálisan folytatni lehet. Ilyenek például: iskolaudvar, művelődési ház, piactér, ifjúsági ház, könyvtár. Mindenképpen rendelkezni kell arról, hogy ezen szervezetek alaptervékenységét a helyi kampány nem zavarhatja (pl. az iskolai oktatást ne zavarja a diákok kampánya). Arról is rendelkezni lehet, hogy korlátozva vannak-e a helyszínek a kampány során. Így korlátját lehet szabni a szükségtelen és rongáló plakátragasztásnak, a buszokon utazó közönség zavarásának, vagy éppen a gyermekorvosi rendelőintézet várótermi rendje felborításának.

Természetesen a sajtótörvény és a helyi rendelet rendelkezéseit betartva minden jelöltnek lehetősége van saját médium legyártására, szórólapok terjesztésére, saját választási honlap beüzemelésére, plakátok ragasztására, telefonos meggyőzésre és kampánySMS-ek, e-mailek kiküldésére stb.

választók száma = 2^{n+1}

4. Panaszkezelés és a jogorvoslati lehetőségek tára

A választás tisztaságának védelme érdekében bárkinek joga és lehetősége van a választási szabályok megsértését bejelenteni. E panaszokat elsőkön az ifjúsági választási bizottság jogosult kivizsgálni. Ugyancsak e választási bizottság jogosult az értelmező kérdések („Szabad-e...”, „Belefér-e...”) megválaszolására is.

Mivel az Alkotmány alapjogként rendelkezik a jogorvoslatihoz való jogról, lehetőséget kell biztosítani az érintettnek, hogy igazát a bíróság előtt is bizonyíthassa. Ebből következik, hogy az első fokú határozat ellen jogorvoslatot a területileg illetékes bíróságnál lehet kezdeményezni a Polgári Perrendtartás általános szabályai szerint. A bíróság másodfokon²⁰ jár el és hoz jogerős határozatot az ügyben.

5. A választási formula és a helyi ifjúsági tanács létszámának meghatározása

A választás egyik alapvető jellemzője az, hogy hány tagja van az ifjúsági tanácsnak, azon belül hányat választanak meg közvetlenül és hány fő kerül oda közvetett úton, azaz delegálással. Ez meghatározza azt, hogy hány helyért és hogyan fognak küzdeni a jelöltek. További döntő kérdés, hogy az ifjúsági tanács hány évre jön létre.

Nincs általános elv vagy szabály arra vonatkozóan, hogy mekkora népességszámhoz mekkora ifjúsági tanács létszám tartozzon. Ugyanakkor a létszámnál tekintettel kell arra lenni, hogy ha a tanácsstagok túl kevesen vannak, a munka megbénulhat betegség, hiányzás miatt, ha pedig túl sokan vannak,

²⁰ E módszer bár listás néven fut, nem azonos azzal, mint amikor a választók több listából egyet választhatnak és a mandátumok a listára adott szavazatok arányában oszlanak meg. Mivel ebben az esetben jelölő szervezetekről nem beszélünk, a jelölő szervezeteknek listái sem lehetnek!

egy-egy napirend megtárgyalása is sok időt vehet igénybe. Fentiekből következik, hogy az ifjúsági tanács létszáma akkor egészséges, ha legalább 3 fő és legfeljebb 18 fő vesz részt benne. A 3-18 közötti optimális létszám pontos meghatározása alapvetően a képviselt ifjúság népességszámától függ.

Erre a problémára célszerű a népesedésszistikából ismert osztályozó képletet alkalmazni, mely a választópolgárok népességszámához igazítja a képviselők maximális számát. A konkrét feladatunk: a választópolgárok számát megközelíteni 2 valahányadik hatványaként.

Az optimális testületi létszámot jelöli n , amely természetes szám és megkapjuk egyszerű logaritmusszámítással. Fentiekből következik, hogy meghatározott népességszám alatt ifjúsági tanács létrehozása szem életszerű, esetünkben ez a határ 16 fő alatt van. 16 fő alatt ugyanis 2-3 fős bizottságot alapítani nem célszerű, könnyebben és hatékonyabban jár el a község, ha ifjúsági ügyeihez folyamatosan beszerzi annak a kb. 16 embernek a véleményét.

A fenti egyenlet n -re kifejezve:

$$n = \log_2(\text{választók száma}) - 1 \quad (\text{ahol } n \geq 3)$$

A képlet használatával az alábbi határok alakulnak ki:

Ha az X-30 éves választó népesség több mint ... fő,	...akkor a javasolt tanácsstagok száma:
16	3
32	4
64	5
128	6
256	7
512	8
1024	9
2048	10
4096	11
8192	12
16 384	13
32 768	14
65 536	15
131 072	16
262 144	17
524 288	18

Az alkalmazott választási formulákról később részletesen írunk.

6. A szavazóhelységek és felszereltségük

Az ifjúsági tanács tagjainak megválasztása fentieknek megfelelően titkosan történik. Éppen ezért a választásokhoz megfelelő számú és méretű szavazóhelységet kell biztosítani, ahol a szavazóköri bizottság is kényelmesen elfér, valamint van hely a szavazó urnának és legalább 1 darab önálló szavazófülkének.

Szavazóhelység lehet a helyi önkormányzat által fenntartott intézmény (Polgármesteri hivatal, iskola, művelődési ház, könyvtár stb.) egyik épülete, szobája, de ilyen helység lehet az ifjúsági pont vagy iroda helyisége, egy-egy civil szervezet által felajánlott önálló terem, vagy az ifjúságot támogató vállalkozás, egyéb jogi személy (pl. képző központok) által felajánlott irodahelység.

A szavazás lebonyolítását minden szavazóhelységben önálló bizottság felügyeli. Célzerű a bizottság tagjai közé felnőtt és diák személyeket egyaránt delegálni. A szavazás befejeztével ezeknek a személyeknek feladata a szavazólapok minősítése és a szavazatok összeszámlálása.

A szavazáshoz szükséges továbbá néhány kék színű toll, valamint a szavazatok összeszámlálásához szükséges tábla és az adminisztrációt támogató számítógép. Amennyiben több választóközvetben szavaznak a fiatalok, úgy minden választóközvetben biztosítani kell ezeket az eszközöket, felszereléseket.

A jelöltállítás és jelölés folyamata

Általános szabály az, hogy választható csak olyan személy lehet, aki maga is választó az adott szavazáskor. Ebből következik, hogy jelölt csak az lehet, aki maga is az adott településen lakik és 14-30 (ha gyermekek is szavazhatnak, akkor X-30) éves.

A jelöltek vagy maguk jelentkeznek megmérettetésre, vagy valaki jelöli őket. A magyar választójogi rendszerben mindkét eset előfordul: független, civil szervezeti jelöltek és pártok jelöltjei is indulhatnak egy-egy szavazáson. Az ifjúsági tanácsi választásakor azonban figyelembe kell venni, hogy a jelöltek mögött hiába vannak ifjúsági szervezetek, iskolák, ezek nem vesznek részt a szavazásban, legfeljebb külön úton – korábban esetettek szerint – delegálhatnak jelölteket a tanácsba. Ezért fentiekből logikusan következik, hogy a jelölt saját magát jelöli a tisztségre.

Gyakorlatban ez úgy valósul meg, hogy a jelöltek bejelentkeznek az ifjúsági választási bizottsághoz, s nyilvántartásba vételüket kérik. Ha a bizottság a jelöltséget elfogadja, igazolást állít ki, a jelölt így hivatalos kampányba kezdhet. Fontos megemlíteni, hogy a választási bizottság csak formai ellenőrzéseket végezhet. Ellenőrizheti a szükséges feltételeket és jogszabályi rendelkezéseket, de nem találhat ki egyedi kritériumokat, nem mérlegelhet egyéb tényezőket.

Mivel tanács tag csak jelöltből lehet, arra figyelni kell, hogy kellő számú jelölt legyen. Ha például 10 helyre összesen csak 8 jelölt van, akkor 2 hely biztosan üresen marad. Ilyen esetben meghatározott idő után (általában minimum 60 nappal később) időközi szavazást szokás tartani, ahol a maradék 2 helyre az érintettek ismét választhatnak a jelöltek közül. Az időközi választás szabályai általában megegyeznek a szokásos választás elveivel, mert ez biztosítja a legitimitást és az egyenlőség elvét.

Magyarországon is ismert az ajánlószevény intézménye, ezt a jelöltállítási procedúrában is alkalmazni lehet. Lényege, hogy az ifjú jelölt csak akkor válhat hivatalosan is jelöltté, ha adott számú választó ajánlását megszerezte.

Ha az ajánlószevény alkalmazása mellett döntenek az érintettek, szabályozni kell a minimálisan összegyűjtendő kopogtató cédulák mennyiségét. További feladata lesz a választási bizottságnak az ajánlószevények feldolgozása, a hamis vagy formailag hibás ajánlások kiszűrése.

A választásról szóló rendeletben rögzíteni kell azt, hogy meddig van lehetőség a jelöltség bejelentésére, elbírálására és meddig tart a kopogtatószevény gyűjtés illetve a kampány időszaka.

A választási formula

A választás kimenetelét érdemben meghatározó módszer az, amely alapján az eredmény megállapítható a szavazás után. A választás fő kérdése tehát az, hogy hogyan választják meg a jelöltek közül a képviselőket. Ennek három változata lehet:

1. listás módszer
2. választóközveti módszer
3. vegyes módszer(ek)

A listás módszer

Lista esetén a település egyetlen nagy választóközteret alkot és mindenki ugyanazokra a jelöltekre szavazhat, így értelemszerűen egy darab lista van.²¹ A jelöltek (akiról a választási bizottság hivatalosan is megállapítja) felkerülnek egy szavazólapra, a választók pedig egy vagy több szavazatot adhatnak le a jelöltekre. Bár szóba jöhet a több szavazat leadásának elve is, de ez a magyar szabályoktól és szokásoktól idegen eljárás, ezért továbbiakban nem tárgyaljuk ezt az esetet.

A szavazók tehát egy szavazólapot kapnak és ezen egy jelöltet támogathatnak szavazatukkal. Feltételezzük még, hogy legalább eggyel több jelölt van, mint ahány tanácstagot választanak! A választás egy fordulóból áll és rögtön utána eredményt lehet hirdetni.

Listás módszernél a kapott szavazatok alapján sorrendbe állítják a jelölteket és az első Z darab jelölt kap mandátumot, feltéve, hogy mindegyikükre legalább 1 szavazat érkezett. Ez utóbbi azért feltétel, mert különben sok olyan jelölt is képviselővé válhatna, akikre egyébként a választóközönségből senki nem szavazott.

A választóköztereti módszer

Ebben az esetben közterenként 1-1 képviselőt választanak meg a választók, és a közterek száma értelemszerűen és szükségképpen megegyezik az ifjúsági tanácsi posztok számával (feltételezve, hogy nincsenek egyéb delegálók, vagy más út, ahog mandátumhoz lehet jutni).

A választóköztereti szavazás szükségképpen úgy indul, hogy ki kell jelölni a választási köztereket. Ha 10 tanácsosi hely van, akkor 10 közteret, ha 15 akkor 15 közteret és így tovább. Mivel gyermek és fiatalok szavaznak lakóhelyüknek megfelelően, a köztereket úgy kell kialakítani, hogy minden közterbe azonos számú választópolgár kerüljön bele. Ez biztosítja ugyanis az egyenlőség elvét, azt, hogy minden közterben azonos eséllyel lehessen mandátumhoz jutni. A köztereket praktikusán utcákkal szokták kijelölni, az utcák által körbehatárolt területek számítanak 1-1 választási közternek.

A korábbiakhoz képest a jelöltállítás procedúra annyiban módosul, hogy a jelöltnek meg kell mondania, hogy mely közterben kíván jelöltként indulni. A magyar választási szabályok szerint a jelöltnek nem kell éppen abban a közterben laknia, ahol indul, viszont a közterben lakók csak a közterben induló jelöltekre adhatják szavazatukat, ajánlószevényükön pedig fel kell tüntetniük, hogy mely jelöltet mely közterben kívánják valódi jelöltként látni.

A választóköztereti szavazás általában kétfordulós. Az érdekelt felek dönthetnek úgy, hogy a helyi ifjúsági tanácsi választást 1 fordulósá teszik, ám ebben az esetben valamely választási elv – kisebb-nagyobb arányban – sérülni fog. A döntés joga azonban az érdekelt feleknél van.

Klasszikus esetben második fordulóra akkor van szükség, ha az első forduló érvénytelen vagy eredménytelen volt. A hazai szabályok alapján...

- ...érvénytelen az első forduló, ha a szavazásra jogosultak több mint fele az adott választóközterben nem él szavazati jogával, illetve
- ha egyik jelölt sem szerzi meg a leadott szavazatok több mint felét.

A választóköztereti módszernél tehát az a jelölt kap mandátumot, aki az első fordulóban a legtöbb szavazatot szerzi a közterben, feltéve hogy legalább az összes leadott szavazat 50% + 1 szavazatát megszerezte a közterben. Ha érvényes és eredményes volt az első forduló, nincs szükség második fordulóra.

Amennyiben senkinek nem sikerül az abszolút többség megszerzése az első fordulóban, ott második fordulót kell tartani. A klasszikus magyar szabályozás szerint a második fordulóba a 3 legtöbb szavazatot kapott jelölt jut tovább, míg a többi jelölt kiesik a versengésből.

A hazai szabályok alapján tehát...

---

²¹ Települési, városi diákönkormányzat ezt a feladatot kiválthatja, hiszen a városi diákönkormányzatban egyébként is a településen működő diákönkormányzatok képviselői foglalnak helyet.

- ...érvénytelen a második forduló, ha a szavazásra jogosultak több mint negyede az adott választókörzetben nem él szavazati jogával, illetve
- eredménytelen a második forduló, ha legalább két jelölt éppen ugyanannyi szavazatot kapott.

Tehát az a jelölt kap mandátumot, aki a második fordulóban a legtöbb szavazatot szerzi, feltéve hogy a szavazásra jogosultak több mint 25%-a részt vesz a szavazáson az adott körzetben. Ha a szavazásra jogosultak kevesebb mint negyede járul az urnákhoz, akkor a választás biztosan eredménytelen az adott körzetben, így ott később időközi választást kell tartani.

Ha egy körzetben csak 1 jelölt van, akkor ott érdemi választásra nincs lehetőség, mégis a hazai szabályozás alapján a választást ebben az esetben is le kell folytatni. A részvételi aktivitástól függően az egyetlen jelölt az első, vagy a második fordulóban mandátumhoz jut.

Vegyes rendszerek

A listás és a körzeti választások kombinációját jelenti, amikor körzeti illetve listás úton is mandátumokhoz lehet jutni. E rendszernek a lényege az, hogy vegyíti a korábbi módszerek előnyeit és így próbálja meg arányosabbá tenni a képviselőket, illetve biztosítékokkal segíti az alulmaradt versengőket a vigaszágon való bekerülésre.

Esetünkben a vegyes rendszernek az előző két módszert kell ötvöznie valamilyen formában. Ennek néhány módját az alábbiakban bemutatjuk, ám a kombinációs lehetőségek száma gyakorlatilag – fantáziánktól függően – végtelen lehet.

V/1: Az ajánlások súlya szerinti vigaszág

Választókörzeti szavazás kiegészítéseként jöhet szóba. Használata akkor jöhet szóba, ha van ajánlószelvény gyűjtés, emellett pedig lehetőség van a körzetből elnyert mandátumok mellett 1-2 további hely elnyerésére – vigaszágon.

Lényege, hogy az összegyűjtött ajánlószelvényeknek számának megfelelően csökkenő sorrendbe helyezik az összes jelöltet. A körzetben megválasztott jelöltek kihúzzák a listáról, így csak az alulmaradtak maradnak a listán. Ezek közül pedig az első, vagy első kettő juthat be a tanácsba a vigaszágon.

E módszer lényege, hogy bár a körzetben leadott szavazatok egy része elveszik, a vesztesek az ajánlószelvény gyűjtési aktivitásuk tükrében juthatnak mandátumhoz egy elképzelt listáról.

V/2: A közvetlen ifjúsági polgármester választás

Ugyancsak választókörzeti szavazás kiegészítéseként jöhet szóba. Ebben az esetben az ifjúsági polgármestert listás elv szerint választják meg, míg a többi azaz ($n-1$) tanácsosi helyet $n-1$ darab körzetből töltik fel választókörzeti szavazással.

Az ifjúsági polgármesteri posztra tehát külön lehet jelölni személyeket, akik közül a listás szavazás elve alapján választják meg az ifjúsági polgármestert. Ebben az esetben a szavazók két szavazatot adhatnak le, egyet a körzetben induló jelöltekre és egyet az ifjúsági polgármester-jelöltekre.

V/3: A delegáltak is delegálnak

A korábbi elveket színesíti, ha a helyi ifjúsági egyesületek, illetve iskolai diákönkormányzatok is delegálnak 1-1 személyt az ifjúsági tanácsba. Nagyobb lélekszámú településeken több egyesület és iskola is működhet. Ezeknek az ifjúsági szervezeteknek meg kell állapodniuk, ki legyen az az egy delegált személy, aki bekerül a tanácsba. Ugyancsak meg kell állapodniuk a községi, városi intézményekben működő diákönkormányzatoknak¹¹ is, hogy ők kit delegálnak a helyi ifjúsági tanácsba.

E megállapodások megszületéséhez a helyi önkormányzatnak technikai segítséget kell nyújtania, biztosítania kell termet és előzetesen értesíteni kell a potenciális szervezeteket, fel kell ajánlania egy független szavazatszámológót. Az egy fő kiválasztása azonban a delegálók feladata, a delegálási eljárás szabályairól ők maguk döntenek.

Dokumentálás, eredményhirdetés

A választás tisztaságához és dokumentálásához tartozik egyrészt a leadott szavazatok többszöri megszámolása, az előzetes eredmény közlése, végül az eredményhirdetés.

A szavazatok számolásánál félre kell tenni azokat a szavazócédulákat, amelyeken nincs vagy egynél több szavazat van, illetve nem hitelesített vagy nem egyértelmű a jelölés. A nem hitelesített szavazólap és a lehetségesnél több szavazatot tartalmazó eleve érvénytelen. A kétértelmű szavazatok sorsáról a választási bizottság dönt eseti határozattal. Ennek alapján a választások végeredménye is megállapítható: leadott szavazatok száma, ebből érvényes és érvénytelen, az érvényes szavazatok száma, megoszlása alapján mandátumot szerzett jelöltek stb.

A szavazatszámolás eredményét, a vitatott szavazatokról szóló és egyéb döntéseket és az eredmény megállapítását a választási bizottságnak jegyzőkönyvbe kell foglalnia és azt a bizottsági tagoknak alá kell írniuk. A jegyzőkönyvet nyilvánosságra kell hozni, a benne foglaltak alapján bárki jogorvoslattal élhet.

A mandátum megszűnése és a visszahívás intézménye

Megszűnik a tanácsosi tagság, ha a képviselő meghal, lemond posztjáról, időközben a bíróság jogerősen eltilta a közügyek gyakorlásától, cselekvőképtelenné válik, vagy ha visszahívják. A fenti okok mind azt eredményezik, hogy a tanácsot elhagyó helyére új fiatalat kell választania a választóknak.

Eldöntendő kérdés, hogy megszűnjön-e annak tanácsosi mandátuma, aki végleg elköltözik a községből, városból. Ő a helyi ifjúsági viszonyokat nyilván nem fogja ismerni később, ám ettől még lehet értékes tagja a tanácsnak. E kérdésben a helyben érdekelt feleknek kell dönteniük.

A választójogi logikából következik, hogy egy megválasztott személyt az a plénum hívhatja vissza tisztességéből, aki arra megválasztotta őt. Előfordulhat például, hogy kezdeti lelkesedése alább hagy, s pár hónap elteltével a választott tanács tag inaktívvá válik. Erre megoldásul a választók visszahívhatják az eredetileg megválasztott jelöltet, ha a bizalom megszűnik vele szemben.

A visszahívást legalább a választópolgárok felé kell kérvényezni, praktikus okokból a jegyzőnél. A jegyző elbírálja a beadványt, ellenőrzi a kérelmezők személyi adatait, majd intézkedik az időközi választás kiírásáról. Amennyiben a jelöltet listás úton választották meg, akkor listás szavazást kell tartani az egész településen, ha választókörzetben kapott mandátumot, akkor csak az adott választókörzetben kell időközi választásokat tartani.

A delegáltak visszahívásáról azok gondoskodnak, akik a tanácsba delegálták az illetőt. A visszahívást ebben az esetben helyi ifjúsági egyesületnél, vagy a diákönkormányzatnál kell kezdeményezni.

A rendeletben egyértelműen szabályozni kell a tanácsosi tagság megszűnésének esetét, illetve a visszahívás intézményének külön szabályait.

C: A Helyi Ifjúsági Tanács megalakulása

Az előző részben tárgyalt procedúra alapján megtörténik a helyi ifjúsági tanács tagjainak megválasztása. Az ünnepélyes eredményhirdetést követően a helyi önkormányzat képviselőjében a polgármester átadja a tagoknak a megbízóleveleket és ezzel egy új szakasza indul meg az ifjúsági munkának. Össze kell hívni a tanács tagjait, az alakuló ülésen el kell fogadni a szervezeti felépítést és létre kell hozni a szükséges posztokat, el kell fogadni az SZMSZ-t, majd meg kell választani

a tisztségviselőket. Emellett össze kell állítani egy munkarendet, amely alapján a tanács témákat tárgyal, döntéseket hoz stb. Ebben a fejezetben ezeket a tennivalókat vesszük sorra.

Az alakuló ülés

A választásokat követő 30 napon belül a Tanács tagjait a helyi önkormányzat képviselője (Polgármester, Alpolgármester, Jegyző) hívja össze. Ez az ünnepélyes alakuló ülés. Itt történik a megbízólevelek átadása a választott képviselőknek. Az alakuló ülés nyilvános, részt vehet rajta a helyi sajtó, a szülők, a polgármesteri hivatal munkatársai, ifjúsági referens, meghívott vendégek, választási bizottság tagjai stb.

Az alakuló ülés legfontosabb napirendi pontjai általánosságban:

1. Ismertető a helyi ifjúsági tanács választási eredményeiről (előterjeszti a választási bizottság elnöke, vagy a helyi önkormányzat jegyzője)
2. A megbízólevelek ünnepélyes átadása (átadja a polgármester)
3. Képviselői eskütétel (az eskü szövegét a helyi önkormányzat jegyzője ismerteti)
4. Polgármesteri köszöntő, gratuláció, koccintás
5. Működés elveinek meghatározása, az SZMSZ elfogadása (előzetes írásos előterjesztés szükséges, melyhez a tanács tagjai módosításokat is fűzhetnek)
6. A tisztségviselők, bizottsági tagok megválasztása
7. Az éves munkaterv elfogadása (előzetes írásos előterjesztés szükséges, melyhez a tanács tagjai módosításokat is fűzhetnek)

Fentiekből látszik, hogy az alakuló ülés elég hosszú és fárasztó napirendekből áll, ezért célszerűnek látszik a napirendi pontokat megfelelni és az alakulást két ütemben lefolytatni. Logikailag az első blokkhoz az 1-4. napirendi pontok tartoznak, az érdemi munkát az 5-7. napirendi pontok jelentik. Éppen ezért célszerű az első alkalommal a tanács tagjainak előzetesen kiosztani az SZMSZ-tervezetet valamint az éves munkaterv-tervezetet otthoni ismerkedés céljából. Ezen előterjesztéseket elkészítheti az ifjúsági referens, ifjúsági szakértő, vagy maga a választott ifjúsági polgármester is. Ez azonban csak egy javaslat, gondolatébresztő a tanácsnokoknak a későbbi munkavégzéshez.

A törvényjavaslat szerint a megalakult helyi ifjúsági tanács adatait az Országos Ifjúsági Szolgálathoz be kell jelenteni. Ezt a helyi önkormányzatnak kell megtennie.

Az SZMSZ tartalma, lényegi pontjai

A Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ) olyan belső dokumentum, melyben a tanács rögzíti működési elveit, felépítését, munka- és hatáskörmegosztását. Az SZMSZ belső szabályzat, a benne foglaltak kötelezőek mindenkire nézve.

Az SZMSZ legfontosabb fejezetei, részei felsorolásszerűen a következők:

- Tanács alapadatai, helyiség, dátum megjelölése (lehet fedőlapon is)
- A tanács létrejöttének, működésének céljai és konkrét tevékenységi köre (jogszabályból eredő feladatokkal nem lehet ellentétes!)
- A tanács tagjainak jogai és kötelességei
- Az ülések lebonyolítására, megszervezésére vonatkozó szabályok (ki, mikor, hogyan hívja össze, napirendi előterjesztés, határozatképesség, ki vezeti az ülést, jegyzőkönyv-vezetés stb.)
- A döntéshozatal általános szabályai (mely döntések születnek egyszerű, minősített és konszenzusos úton)
- A tanács vezető tisztségviselői (pozíció megnevezések, feladatleírások, pozícióból fakadó jogok és kötelességek, választás és visszahívás szabályai)
- A tanács állandó és eseti bizottságai (bizottságok megnevezései, feladatleírások, bizottsági tagok választásának és visszahívásának szabályai)

- A tanács képviselőivel kapcsolatos szabályok (képviselő, nyilatkozattétel, aláírási jog, beszámolás, kapcsolattartás a Polgármesterrel, ifjúsági referenssel)
- Rendelkezésre bocsátott erőforrások, infrastruktúra, vagyontárgyak kezelésének szabályai (ki mit őriz, személyesen miért felel)
- A döntések, határozatok és a munkatevékenység dokumentálása (jegyzőkönyvvezetés, irattározás, saját honlap kezelés, tájékoztatási rendszer működése)
- Záró rendelkezések (elfogadás, módosítás, jóváhagyás módja, dátuma, aláírások, hitelesítések, záradékok)

Az SZMSZ-t a helyi ifjúsági tanács fogadja el a tagok egyszerű többséggel, azaz 50%+1 fő szavazata elegendő az SZMSZ elfogadásához, módosításához. Természetesen a tanács minősített (pl: 2/3-os) többséghez is kötheti az elfogadást. Az SZMSZ önálló dokumentum, nem része a helyi önkormányzat határozatainak, ugyanakkor célszerű, ha az ifjúsági tanács SZMSZ-ét a helyi önkormányzat áttekinti, jóváhagyja, az esetleges jogszabálysértő pontokra rámutat és javításra viszzaadja.

A tisztségviselők és a bizottságok

A tanács tetszőleges számú választott tisztségviselőt és bizottságot alakíthat. Tisztségviselő és bizottsági tag csak a tanács tagja lehet, ám lehetőség van külső személyek bevonására is. Ők a tiszteletbeli tanácstagok, akik nem tagjai ugyan a helyi ifjúsági tanácsnak, de tagjai egy bizottságnak.

Álláspontunk szerint 12-14 fős tanácsi létszám alatt külön bizottságok alakítása nem szükséges, hiszen egy tucat ember plenáris ülésen is meg tudja beszélni az aktuális problémákat. Az SZMSZ-ben részletesen szabályozni kell, hogy ki hány bizottság tagja lehet, illetve hány tisztséget tölthet be, mi-mivel összeférhetetlen poszt.

Lehetséges és tipikus tisztségek a következők lehetnek:

- *Ifjúsági polgármester és alpolgármester(ek)*, akik a tanács egészének működését irányítják, motorjai a helyi ifjúsági munkának, végrehajtják, végrehajtatják a döntéseket és ellenőrzik ezek megvalósulását. Tartják a kapcsolatot a Polgármesteri Hivatallal és alkalmazottaival, képviselik az Ifjúsági Tanácsot külső fórumokon.
- *Szabadidős és sportfelelős*, aki foglalkozik az ifjúság hasznos szabadidejének eltöltésével, kulturális és sportprogramokra, képzésekre, egyéb szabadidős programokra tesz javaslatot a szervezőknek, részt vesz ezeken a rendezvényeken, iskolák rendezvényeire látogat el stb.
- *Jogi felelős*, aki a gyermeki jogok, diákjogok, ifjúsági jogok érvényesülésével foglalkozik, ilyen jellegű képzések, szakanyagok, programok összeállítására, megszervezésére tesz javaslatot, szükség szerint bekapcsolódik a helyi panaszkezelő és problémamegoldó rendszerbe, felügyeli a jogi jellegű tanácsadást.
- *Gazdasági felelős*, aki kezeli a helyi ifjúsági tanács erőforrásait, védi és őrzi a rendelkezésre bocsátott vagyontárgyakat, pályázati források és átadott pénzeszközök esetén ügyel ezek célszerű és takarékos felhasználására, figyelemmel kíséri a pályázati lehetőségeket és a Tanács működésére, programjaira szánt pénzeszrgek költségvetés szerinti felhasználását.
- *Szóvivő*, aki nyilatkozik a Tanács munkájáról, eredményeiről, döntéseit kommunikálja a helyi sajtó és az ifjúság felé, foglalkozik az információs rendszerrel, a Tanács saját honlapjának karbantartásán fáradozik.

Éves munkaterv

Az éves munkaterv egy előzetesen összeállított, általában egy évre előre tekintő lista, amelyen a Tanács által megtárgyalandó napirendi pontok, problémák, felvetések vannak. Az előzetes napirendi pontokra a tanács tagjain kívül javaslatot tehet a helyi önkormányzat, a választók, a helyi intézmények (iskola, művelődési ház, sporttelep stb.) és az ifjúsági szervezetek is.

Tekintettel arra, hogy az Ifjúsági Tanács az ifjúságot érintő döntések előkészítésében és végrehajtásában közreműködik, tanácsadó, javaslattevő és elemző feladata van, napirendjére kerülhet minden olyan helyi téma vagy probléma, amely az ifjúságot, mint szektort érintheti. Ezek tipikusan és általában a következők lehetnek:

1. Oktatással, tanulmányokkal, továbbtanulással, diákjogokkal kapcsolatos, esetleg leszakadás, tehetségápolás ügyében tett javaslatok megtárgyalása
2. Ifjúsággal kapcsolatba kerülő intézmények (iskola, könyvtár, művelődési ház, ifjúsági iroda/pont, közösségi tér, sportlétesítmény stb.) értékelésével, átszervezésével, vezetőik megbízásával kapcsolatos véleményalkotás, pályázati, fejlesztési ügyek véleményezése
3. Ifjúsági sporttal, testmozgással, aktív mozgással kapcsolatos kérdések
4. Egészséggel, egészséges életmóddal, egészségmegőrzéssel, táplálkozással, szűrővizsgálatokkal kapcsolatos problémák
5. Kulturális és ismeretterjesztéssel, felnőtt-, át-, továbbképzéssel, távoktatással, humán információszerezéssel, helyi versenyekkel kapcsolatos ügyek
6. Szabadidő hasznos eltöltésével kapcsolatos egyéb kérdések (zenés-táncos multság, fesztivál, tábor, disco, bál, kirándulás, csereüdültetés)
7. Szociális kérdések (rászorultság mérlegelése egy-egy segély kiutalásánál, utazási, kirándulási hozzájárulási kérvények elbírálása stb.)
8. Ifjúságot érintő infrastruktúra fejlesztésével, építkezésekkel, beruházásokkal kapcsolatos ügyek
9. Gyermekvédelemmel, gyámügyi igazgatással összefüggő problémák (iskolai kimaradás, lemorzsolódás, gyermekbántalmazás kérdései)
10. Ifjúsági bűnelkövetéssel, bűnözéssel, tiltott devianciákkal, drogfogyasztással kapcsolatos ügyek
11. Helyi Önkormányzat által az ifjúság ügyében tett egyéb erőfeszítések, adatok, információk, kutatási eredmények elemzése, véleményezése
12. Bekapcsolódás a helyi ifjúsági cselekvési terv végrehajtásába, közreműködés annak megvalósulásában, eredményeinek elemzése.

D: A Helyi Ifjúsági Tanács napi működésének kérdései

Egy létező, működő, legitímen megválasztott Ifjúsági Tanács rend szerint ülészik, napirendeket tárgyal, éves munkaterve szerint halad és ad-hoc kérdésekben is intézkedik, dönt. Ugyanakkor felmerülnek olyan eseti, de komoly stratégia kérdések, amelyek a működéssel, mindazonáltal az ifjúsági célkitűzésekkel is összefüggésben vannak. Az alábbiakban néhány ilyenről beszélünk részletesebben.

Infrastruktúra és működési pénzkeret használata, a finanszírozás kérdései

A helyi Ifjúsági Tanács a helyi önkormányzathoz kapcsolódó testület. A Helyi Ifjúsági Tanács nem jogi személy, nincsenek önálló bevételei és kiadásai. A működéséhez szükséges anyagi és infrastrukturális háttérrel a helyi önkormányzat, mint költségvetési szerv biztosítja saját költségvetéséből.

Az ifjúsági feladatokra a helyi önkormányzat normatív támogatásból, programfinanszírozásból, valamint pályázati úton elnyert forrásokból nyújt fedezetet. A normatív támogatásról a mindenkor hatályos költségvetési törvény rendelkezik, a feladatfinanszírozást az adott forrás/program/project dokumentációja szabályozza. Pályázati úton az önkormányzat akkor tud célzott bevételre szert tenni, ha sikeres pályázatot nyújt be ifjúsági témában valamely forráselosztó szervezethez. Ez utóbbi lehet belföldi és külföldi egyaránt.

A helyi ifjúsági tanács működésére, feladatai megvalósítására szánt keretokről szükségszerű a helyi önkormányzat költségvetésében elkülönítetten rendelkezni, az ifjúsági tanács részére

átadott vagyontárgyakról pedig eseti rendeletben rendelkezni. Az így lekötött költségvetési forrásokat az államháztartási törvény szabályai szerint kell felhasználni, ezek szabályszerűségéért a helyi önkormányzat a felelős. Az önkormányzat költségvetésében elkülönítve kell kimutatni a tanács megválasztásával és működésével kapcsolatos költségeket, mivel a működés folyamatos finanszírozást igényel, míg a választás költségei adott időtartományban merülnek fel.

A helyi ifjúsági tanácsról szóló rendeletben ugyanakkor arról is célszerű rendelkezni, hogy az Ifjúsági Tanácsnak, illetve a Polgármesternek milyen kompetenciái vannak, hogyan ellenőrizhetik a költségvetési források felhasználását, ezek célszerűségét.

Az átadott vagyontárgyak formálisan továbbra is a helyi önkormányzat tulajdonában vannak, karbantartásukról, felújításukról az önkormányzatnak kell gondoskodnia. E magában foglalja a balesetvédelmi, érintésvédelmi és munkavédelmi kötelezettségeket is.

A helyi ifjúsági tanács pályázaton is indulhat, de közreműködő/kötelezettségvállaló személyként az önkormányzatot – mint jogi személyt – be kell vonnia. Ilyen formán míg a szakmai program megvalósításáért az Ifjúsági Tanács a felelős, addig a pályázati pénzkeret nyilvántartásáért, célszerű felhasználásáért és a bizonylatolásáért, pénzügyi elszámolásáért a helyi önkormányzat a felel.

A munka folyamatos dokumentálása

A helyi ifjúsági tanács tevékenységéről, döntéseiről, határozatairól, megtárgyalt napirendi pontjairól jegyzőkönyvet kell vezetni. A jegyzőkönyv olyan hitelesített dokumentum, amely az esemény, döntés pontos, tényszerű rögzítésére alkalmas és hosszú ideig változatlan formában őrzi meg ezen információkat.

A jegyzőkönyvek vezetésére azért is szükség van, mert így visszakövethető és ellenőrizhető, hogy ki, mikor, miben közreműködött, a döntések hogyan születtek, ki mi mellett (vagy ellen) érvelt. Másrészt a jegyzőkönyveket pályázatok mellékleteiként is csatolni lehet.

A jegyzőkönyvek tartalma, lényegi pontjai általában és tipikusan a következők:

- Ülés, megbeszélés pontos helye, ideje és időtartama
- Jelenlévők érkezésének és távozásának időpontja, határozatképeség
- Ülés levezetője, a jegyzőkönyv vezetője, és hitelesítői
- Előterjesztett és elfogadott napirendi pontok
- Napirendi pontonként a következők:
  - Előterjesztés, javaslatok tömör megfogalmazása
  - Meghozott döntések és határozatok
  - Döntéseknél a határozati arány (mellette, ellene, tartózkodás) ismertetése
  - Döntés végrehajtásáért ki a felelős, mi a határidő
- Mellékletek és egyéb dokumentumok felsorolása
- Dátum és aláírások

A jegyzőkönyvet saját jegyzet vagy hangfelvétel alapján is lehet készíteni. A jegyzőkönyv-vezető lehet a tanács tagja, de lehet külső személy is (pl. ifjúsági referens), aki jelen van az ülésen. A jegyzőkönyveket a helyi önkormányzat irattározza és legalább 5 évig megőrzi.

Kapcsolattartás az érintettekkel

A helyi ifjúsági tanács a településbe ágyazottan működik, feladataival összefüggésben kapcsolatba kerül számos személlyel, szervezettel, intézménnyel. Legfontosabb partnere a helyi önkormányzat, amely életre hívta őt és biztosítja a választáshoz és a működéshez szükséges pénzeszközöket, vagyontárgyakat. Éppen ezért szükséges, ha az Önkormányzat képviselői (Polgármester, Alpolgármester, Ifjúsági Bizottság elnöke, Jegyző, Ifjúsági referens, Ifjúsági és Sportiroda vezetője, Ifjúsági iroda/pont/tér vezetője stb.) és a helyi ifjúsági tanács képviselői, vezetői rendszeresen,

legalább néhány havonta találkoznak, egyeztetnek egymással. A szokásosan megtárgyalandó, egyeztethető kérdések a következők:

1. Mik a helyi önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos eddigi és soron következő határozati ügyei, megtárgyalandó kérdései (a tájékoztatást a polgármester adja a tanácsnak)
2. Mik a helyi ifjúsági tanács eddigi és soron következő napirendi pontjai, határozati ügyei, megtárgyalandó kérdései (a tájékoztatást az ifjúsági polgármester adja az önkormányzat képviselőinek)
3. Hogyan vélekedik a helyi önkormányzat a helyi ifjúsági tanács működéséről, tevékenységéről, eredményeiről (az elemzést, visszajelzést a helyi önkormányzat képviselője adja a tanácsnak)
4. Hogyan vélekedik a helyi ifjúsági tanács a helyi önkormányzat működéséről, ifjúsági ügyekkel kapcsolatos döntéseiről tevékenységéről, a megfogalmazott javaslatok megvalósulásáról (az elemzést, visszajelzést a helyi ifjúsági tanács adja a helyi önkormányzatnak)
5. Mik a tapasztalatok a helyi ifjúsági cselekvési terv megvalósulásáról és/vagy a helyi ifjúsági iroda, ifjúsági tér vagy pont működéséről, szolgáltatásairól (kölsönös megbeszélés, elemzés, egyeztetés, ahol minden érintett elmondhatja véleményét, javaslatait)
6. Mik azok a beérkezett meghívások, lehetséges pályázatok, tenderkiírások, amelyeknél a tanács és az önkormányzat együttműködése szükséges a sikeres továbblépés érdekében (kölsönös tájékoztatás, megbeszélés a felmerülő lehetőségekről)
7. Melyek azok a (technikai) kérdések és javaslatok, amelyek a felek közötti együttműködést, kommunikációt még jobbá és hatékonyabbá tehetnék (kölsönös javaslatétel).

A helyi ifjúsági tanács szoros kapcsolatban van a helyi önkormányzat által foglalkoztatott ifjúsági referenssel is. A referens mintegy belső tanácsadó, támogató, mentor segíti a tanács munkáját. Nem vesz részt a döntéshozatalban, de érveit és javaslatait elmondja a tanács ülésein. Mindezek miatt az ifjúsági referenssel való közvetlen kapcsolat kialakítása lényeges, fontos feladat.

A helyi ifjúsági tanács munkájáról, eredményeiről, erőfeszítéseiről időközönként tájékoztatja a választókat, azaz a település ifjúsági lakosságát. A tájékoztatás lehet egyrészt honlapról, újságból, rádióból feldolgozható egyoldalú közlés, másrészt kétoldalú kommunikáció a választók és a tanács tagjai között. Ennek ismert módja lehet rendszeres fogadóóra tartása, illetve ifjúsági közmeghallgatás, fórum, megbeszélés megrendezése.

A helyi ifjúsági tanács kapcsolatainak negyedik fő iránya az egyéb külső érintettekkel való kommunikáció. Ide tartoznak a szakmai szervezetek, akik külső tanácsadással segíthetik a munkát és külön felkérésre részt vesznek az ifjúsági munka és közélet fejlesztésében. Ide tartoznak továbbá az ifjúsággal foglalkozó egyéb szervezetek és intézmények, úgy mint a kistérségi, megyei, regionális és országos ifjúsági tanácsok gyűjtőszervezetei, képzéseket és szakmai továbbképzéseket, konferenciákat szervező társadalmi szervezetek és szolgáltató központok.

Érintettek lehetnek még az ifjúsági felmérést, kutatást végző szervezetek, akik megbízottként vannak jelen a településen és a Tanács, vagy a helyi önkormányzat megbízásából végeznek felméréseket, kutatásokat, elemzéseket a település ifjúsága és közléte témájában.

Mellékletek

Ifjúsági Tanács alakuló ülés jegyzőkönyve (minta)

JEGYZŐKÖNYV

Balatonmadár-Felső Települési Gyermek és Ifjúsági Tanácsának alakuló üléséről

Az ülés ideje: 2009. szeptember 30. 17.30 – 19.30

Az ülés helye: Polgármesteri Hivatal, nagyterem
(9899 Balatonmadár-Felső, Fő u. 433, 1 emelet 107. terem)

Jegyzőkönyv készítő neve: Vidám Gabriella Ifjúsági referens

és aláírása: .....

Jelen vannak:

Képviselő János	IT tag
Képviselő Csaba	IT tag
Képviselő Mária	IT tag
Képviselő Gábor	IT tag
Képviselő Péter	IT tag
Képviselő Zsófia	IT tag
Vidám Gabriella	Ifjúsági referens
Főnök László	Polgármester
Ferenc Istvánné	Alpolgármester
Dr. Gerő László	Jegyző

Napirendi pontok, események:

1. Ismertető a helyi gyermek és ifjúsági tanács választási eredményeiről
(előterjesztő: Dr. Gerő László a helyi önkormányzat jegyzője)

Dr. Gerő László ismerteti a jelenlévőkkel a szeptember 25-én megtartott községi gyermek és ifjúsági tanács megválasztásának eredményét. A választási bizottság összefoglalója és a választókerzeti konkrét eredmények a jegyzőkönyvhöz csatolva vannak. A választási bizottság megállapította, hogy jogszabálysértés nem történt.

A megtartott szavazás érvényes és eredményes volt. Ennek alapján 2099 és 2102 között IT tagságra választották meg:

- Képviselő Jánost az 1. számú körzetben,
- Képviselő Csabát a 2. számú körzetben,
- Képviselő Máriát a 3. számú körzetben,
- Képviselő Gábort a 4. számú körzetben,
- Képviselő Pétert az 5. számú körzetben, továbbá
- delegált személyként IT tagságot nyert Képviselő Zsófia is.

2. A megbízólevelek ünnepélyes átadása
Főnök László Polgármester átadja a tagoknak a megbízólevelüket és gratulál a tagok megválasztásához.

3. Képviselői eskütétel

Az eskü szövegét ismerteti dr. Gerő László, a helyi önkormányzat jegyzője.

4. Polgármesteri köszöntő, gratuláció, koccintás

A polgármester beszédének írásos kivonata csatolva a jegyzőkönyvhöz.

5. Működés elveinek meghatározása, az SZMSZ elfogadása

Dr. Gerő László Jegyző szóban jelzi, hogy előzetesen 8 nappal a meghívó mellett csatoltan megküldte minden IT tagnak az által előterjesztett SZMSZ tervezetet. Az előterjesztéshez mai napig a tagoktól 3 módosító indítvány érkezett, ezek lényegi összefoglalója a következő:

a. VII./2. ponthoz: Két Ifjúsági Alpolgármestere legyen az IT-nek

b. VIII. rész új 8. ponttal egészül ki: az Ifjúsági Jegyző által készüljön minden ülésről jegyzőkönyv a helyszínen, napirendi pontok, jelenlevők, stb. feltüntetésével és két hitelesítő írja alá.

c. X. rész új 3. ponttal egészül ki: az IT munkájának dokumentumai legyenek elérhetők inernetes honlapról is.

Az előterjesztéshez fűzött módosító indítványokról a tagok egyenként szavaznak egyszerű többséggel, nyílt szavazással. Ezek eredménye a következő:

Első javaslat: 3 igen, 3 nem, 0 tartózkodás, a javaslat elvetésre kerül.

Második javaslat: 5 igen, 1 nem, 0 tartózkodás, a javaslat elfogadásra kerül

Harmadik javaslat: 6 igen, 0 nem, 0 tartózkodás, a javaslat elfogadásra kerül

A módosításokat egységes szerkezetbe foglalt SZMSZ-tervezetről az IT tagok egyszerű többséggel, nyílt szavazással döntenek. Ezek eredménye a következő:

4/2006. határozat: 6 igen, 0 nem, 0 tartózkodás, a javaslat elfogadásra kerül

Az IT 5/2006. számú egyhangú határozatával az elfogadott SZMSZ-t jóváhagyásra megküldi a helyi önkormányzatnak. Felelős: Képviselő János, határidő: 48 órán belül

Képviselő János javaslata: A jóváhagyásig az IT függesse fel munkáját, és a jóváhagyott SZMSZ birtokában kezdje meg érdemi munkáját. Javaslato a következő ülés napirendi pontjaira:

1. Tisztségviselők megválasztása

2. Éves programterv elfogadása

3. Helyi Önkormányzat Ifjúsági Referensének meghívása, kölcsönös bemutatkozás

Képviselő János javaslatát a jelenlevők 5 igen, 0 nem, 1 tartózkodás mellett elfogadják, egyúttal felkéri Dr. Gerő László jegyzőt, hogy Ifjúsági Polgármester hiányában a helyi önkormányzat jóváhagyó döntését követő 15 napon belül az első érdemi IT ülést hívja össze.

Az IT képviselők egyhangúlag megbízzák Képviselő Jánost a jegyzőkönyv egyik hitelesítőjének.

Jegyzőkönyv hitelesítés:

.....
Képviselő János

.....
Főnök László

Budapest, 2009. szeptember 30.

Ifjúsági Tanács SzMSz-e (minta)

Balatonmadár-Felső Település Gyermek és Ifjúsági Tanácsának Szervezeti és Működési Szabályzata (Továbbiakban IT SZMSZ)

I. Az IT jogállása, alapadatai

1. A Települési Gyermek és Ifjúsági Tanács (IT) Balatonmadár-Felső község 12-30 éves korú gyermek és ifjúsági lakosságának képviseleti, konzultációs testülete.
2. Az IT Balatonmadár-Felső Önkormányzat kezdeményezésére, a helyi önkormányzat felügyelete alatt működik.
3. Az IT működésének és gazdálkodásának pénzügyi kereteit a helyi önkormányzat mindenkori költségvetése biztosítja.
4. Az IT nem jogi személy, nevében a képviseleti jogokat a települési önkormányzat jegyzője látja el.
5. Az IT teljes neve: Balatonmadár-Felső Települési Gyermek és Ifjúsági Tanács
6. Címe: 9899 Balatonmadár-Felső, Fő u. 433.

II. Vonatkozó jogszabályok

1. Az IT ifjúsági érdekegyeztető munkában betöltött szerepét és feladatait az Ifjúságról szóló 2098. évi XXXV. törvény 6-12.§-a rendelkezik.
2. Az IT megalakulását, tagjainak választását és konkrét tevékenységi körét a helyi önkormányzat 33/2098. (IX. 12.) számú rendelete szabályozza.
3. Az IT jogképességére, költségvetési támogatására és működésére vonatkozóan hatályos jogszabályok egyébként irányadóak.

III. Az IT céljai

1. Megjeleníteni, képviselni a gyermek és ifjúsági korosztály érdekeit a helyi önkormányzat döntéshozatali mechanizmusában.
2. Közéleti fórumot, megszólalási lehetőséget biztosítani a község gyermekeinek és ifjúságának, hogy az őket érintő kérdésekbe beleszóljanak, véleményt nyilvánítsanak.
3. Olyan állapotot teremteni és fenntartani a településen, melyben a gyermek és ifjúsági korosztály közéleti lehetőségei és közös érdekei maradéktalanul érvényesülnek.

IV. Az IT konkrét tevékenysége és feladatai

1. Oktatással, tanulmányi ügyekkel, továbbtanulással, diákjogokkal, lemorzsolódás, tehetségápolás ügyében tett javaslatokat megtárgyalja, az előterjesztéseket véleményezi
2. Ifjúsággal kapcsolatba kerülő községi intézmények (általános iskola, könyvtár és művelődési ház, helyi ifjúsági pont, helyi sportlétesítmény) munkájával, értékelésével, átszervezésével, vezetőik megbízásával kapcsolatos véleményalkotás, pályázati, fejlesztési ügyeket véleményezi
3. Ifjúsági sporttal, testmozgással, aktív mozgással kapcsolatos kérdésekben meghatározza álláspontját, javaslatokat ad a helyi ifjúsági bajnokságok megszervezéséhez
4. Gyerekek és ifjúk egészségével, egészséges életmóddal, egészségmegőrzéssel, táplálkozással, szűrővizsgálatokkal kapcsolatos problémákat megvitatja, elemzi
5. Kulturális és ismeretterjesztéssel, felnőtt-, át-, továbbképzéssel, távoktatással, humán információszerezéssel, helyi versenyekkel kapcsolatos ügyekben közreműködik, javaslatokkal él
6. Szabadidő hasznos eltöltésével kapcsolatos egyéb kérdésekben (zenés-táncos mulatság, fesztiválok, táborok, disco, bál, kirándulások, csereüldötetés) közreműködik, javaslatot tesz azok szervezésére, lebonyolítására

7. A helyi hagyományok és a község kulturális tradícióinak ápolásával, őrzésével kapcsolatos feladatok tekintetében javaslatokkal él, közreműködik ezek lebonyolításában

8. Szociális kérdésekben (rászorultság mérlegelése egy-egy segély kiutalásánál, utazási, kirándulási hozzájárulási kérvények elbírálása, stb.) állást foglal, javaslatokkal él

9. Ifjúságot érintő infrastruktúra fejlesztéssel, építkezésekkel, beruházásokkal kapcsolatos terveket előzetesen véleményezi, a kivitelezést minősíti

10. Gyermekvédelemmel, gyámügyi igazgatással összefüggő problémákban (iskolai kimaradás, lemorzsolódás, gyermekbántalmazás kérdései) közreműködik

11. Az ifjúsági bűnelkövetéssel, bűnözéssel, tiltott devianciákkal, drogfogyasztással kapcsolatos ügyekben álláspontot képvisel és javaslatokkal él

12. A gyermek és ifjúsági korosztály számára hasznos, lényeges információkról tájékoztatja a helyi ifjúságot, továbbítja részükre a felhívásokat, közleményeket.

13. Helyi Önkormányzat által a gyermek és ifjúsági korosztály ügyében tett egyéb erőfeszítéseket, adatokat, információkat, kutatási eredményeket elemzi, véleményezi, ennek alapján javaslatokat tesz

14. Bekapcsolódik a helyi ifjúsági cselekvési terv végrehajtásába, annak megvalósulásában közreműködni, eredményeit elemezni, fejlesztéséhez ötleteivel és javaslataival, kritikai megjegyzéseivel hozzájárul

15. Képviseli az IT-t a kistérségi ifjúsági fórumban, valamint országos szinten.

V. Az IT tagok jogai

1. Részt venni az IT ülésein
2. Napirendi pontra javaslatot tenni, napirendhez hozzászólni
3. Kérdést, javaslatot feltenni az IT vezetőségének, illetve tagjainak
4. Beszámolni saját, elvégzett munkájáról, megbízatásáról
5. Értékelni az IT tevékenységét
6. Részt venni az IT által szervezett programok, projectek végrehajtásában

VI. Az IT tagok feladatai, kötelességei

1. Képviselni korosztályuk érdekeit az IT-ben, közvetett módon a község vezetése irányában.

2. Összegyűjteni a választókörzetükben, delegáló szervezetükben felvetődő igényeket, problémákat és ötleteket és azt továbbítani a testületnek.

3. Legalább negyedévente egyszer tájékoztatniuk kell a gyermek és ifjúsági korosztályt a saját munkájáról, döntéseiről, az IT tevékenységéről és eredményeiről.

4. Részt venni az IT ülésein és lehetőség szerint közreműködni a döntéshozatalban.

5. Legjobb tudásuknak megfelelően meghozni a döntéseket, a vállalt feladatokat határidőre végrehajtani.

6. Megőrizni a rájuk bízott titkokat, őrizni a bizalmas jelzésű írásos anyagokat, előterjesztéseket.

VII. IT Tisztségviselők

Az IT munkájának szervezésére és menedzselésére a következő tisztségeket hozza létre:

1. Ifjúsági Polgármester
2. Ifjúsági Alpolgármester
3. Ifjúsági Jegyző

VIII. Az IT tisztségviselők megválasztása, visszahívása

1. A tisztségviselőket az IT tagok titkos úton jelölik.

2. A jelölést követően a jelöltek nyilatkoznak arról, hogy a jelölést elfogadják-e magukra nézve.
3. A hivatalos jelöltek közül az IT teljes ülése választja meg titkos szavazással, egyszerű többséggel a tisztségviselőket.
4. A tisztségviselők megbízatása egy évre szól, de tisztségükben bárhányszor meghosszabbíthatóak újbóli jelölés és választás útján.
5. Megbízásuk megszűnik:
  - a) mandátumuk lejártával
  - b) IT tagságuk megszűnésével
  - c) elhalálozással
  - d) lemondással
  - e) visszahívással
6. Az e) pontra vonatkozó bizalmatlansági indítványt az IT tagok legalább 20%-a kezdeményezheti indoklással együtt a Jegyzőnél. Ez esetben a visszahívásról az IT titkos szavazással, egyszerű többséggel dönt.

IX. A tisztségviselők feladatai

1. Az ifjúsági polgármester feladatai:
  - a) Koordinálni az IT munkáját.
  - b) Összehívni az IT üléseit.
  - c) Előterjesztéseket begyűjteni ill. készíteni az IT ülésekre.
  - d) Ellátni a levezető elnöki feladatot az üléseken.
  - e) 2 havonként beszámoltatni a tisztségviselőket munkájáról.
  - f) Képviselni az IT-t a helyi önkormányzat bizottságaiban, valamint a Polgármester és a Jegyző irányában
  - g) Nyilatkozatot kiadni az IT nevében.
2. Az ifjúsági alpolgármester feladatai
  - a) Az ifjúsági polgármester elfoglaltsága esetén helyettesíteni őt jogkörében
  - b) Végezni az ellenőrzési és értékelési feladatokat
  - c) A rá bízott gazdasági és vagyonekezelési kérdésekben eljár az IT nevében
3. Az ifjúsági jegyző feladatai
  - a) Vezeti az IT adminisztrációját, hitelesíti a jegyzőkönyveket, vezeti a határozatok tárárt.
  - b) Írásos tájékoztatót készít az IT munkájáról, eredményeiről, tevékenységéről.
  - c) Felügyeli az IT működésének törvényszerűségét, jogszabálynak és jelen SZMSZ-nek való megfelelését

X. Az IT üléseire vonatkozó szabályok

1. Az IT szükség és igény szerint, de legalább negyedévente egyszer ülésezik.
2. Üléseit az Ifjúsági Polgármester hívja össze. Az elnök a meghívókat e-mailen vagy faxon küldi ki a tagoknak az ülés előtt legalább 5 naptári nappal korábban. A meghívó tartalmazza az ülés idejét, helyét, a tervezett napirendi pontokat és a szükséges mellékleteket.
3. Az IT tagjainak 20%-ának kérésére az elnök köteles összehívni rendkívüli ülést a tagok által megjelölt napirendi pontokban.
4. Ülései nyíltak, kivéve ha az IT nem rendel el zárt ülést. Erre vonatkozóan a tagok közül bárki javaslatot tehet, melyről az IT egyszerű többséggel dönt.
5. Az IT ülés határozatképes, ha a képviselők legalább 50%-a és még egy fő jelen van az ülésen. Határozatképtelenség esetén az Ifjúsági Polgármesternek ugyanazon napirendi pontok tekintetében új ülést kell összehívnia 5 munkanapon napon belül.

6. Döntéseit a megjelentek egyszerű szavazattöbbségével, nyílt szavazással hozza, kivéve ha jelen SZMSZ másképp rendelkezik.
7. Titkos szavazással hozza meg döntéseit az IT a következő esetekben:
  - a) Tisztségviselők megválasztása és visszahívása
  - b) Fegyelmi felelősségre-vonással kapcsolatos ügyek
  - c) Tiszteletdíjakkal, adományozásokkal, anyagi támogatásokkal kapcsolatos ügyekben
8. Az IT ülésein az Ifjúsági Jegyző felügyeletével jegyzőkönyvet kell vezetni, melynek tartalmaznia kell: az ülés időpontját és helyét, a megjelentek nevét és azok saját kezű aláírását (jelenléti íven), a napirendi pontokat, a döntéseket és azok elfogadásának arányát, a napirendi pontokhoz nem kapcsolódó, de az ülésen egyébként felmerült javaslatokat, problémákat és ötleteket, két hitelesítő aláírását.

XI. Az Ifjúsági Referens jogállása az IT-ben

1. Az Ifjúsági referens nem tagja az IT-nek, hanem a helyi önkormányzat alkalmazásában álló személy, aki közreműködik az IT munkájában.
2. Az Ifjúsági Referens szavazati joggal nem rendelkezik, az üléseken tanácskozási joggal vesz részt. Véleményét, javaslatait szóban és írásban adhatja elő az IT tagjainak, illetve az Ifjúsági Polgármesternek.
3. Az Ifjúsági Referens feladata a kapcsolat biztosítása a helyi önkormányzat és az IT között.
4. Az Ifjúsági Referens és az Ifjúsági Polgármester rendszeresen konzultálnak a tanács munkájáról, eredményeiről, ügyeiről, a felmerülő problémákról, javaslatokról.

XII. Munkafolyamatok és beszámolás

1. Az IT minden év elején éves programtervet készít, melynek alapján az Ifjúsági Polgármester konkrét napirendi pontokra tesz javaslatot. Az átfogó programterv teljesülését a naptári időszak végén illetve a naptári év utolsó ülésén az IT értékeli.
2. Az IT félévente írásos beszámolót készít saját működéséről, eredményeiről, megtárgyalt napirendi pontjairól. A beszámolót 1 példányban kifüggeszti a községháza hirdetőtábláján, megküldi a képviselő testületnek, valamint az Országos Ifjúsági Szolgálatnak.
3. Az IT munkájának összefoglalói, az ülések jegyzőkönyvei, a meghívók, valamint az egyéb írásos anyagok letölthetők, megtekinthetők az IT honlapján. A honlap csatlakozik a települési önkormányzat honlapjához.

XIII. Záró rendelkezések

1. Jelen SZMSZ-t a helyi önkormányzat jegyzője készítette és terjesztette elő elfogadásra.
2. Jelen SZMSZ-t az IT 2009. XI. hó 20. napján fogadta el és a helyi önkormányzat a 23/2009. számú határozatával hagyta jóvá.
3. Jelen SZMSZ módosítására bármely IT tag, valamint az ifjúsági referens, a helyi önkormányzat jegyzője, a polgármester illetve bármely választópolgár javaslatot tehet az Ifjúsági Polgármesternek címzett írásos előterjesztés csatolásával.
4. Jelen SZMSZ a jóváhagyást követő 8. napjától visszavonásig, módosításig érvényes.

Budapest, 2009. november 20.

A javaslattevők nevében:

Dr. Geró László

Jegyző

Az IT tagjai aláírásukkal igazolják, hogy a 2099. november 20-i ülésén az SZMSZ-tervezetet megvitatták, elfogadták:

Képviselő János

Képviselő Csaba

Képviselő Mária

Képviselő Gábor

Képviselő Péter

Képviselő Zsófia

Záradék:

Balatonmadár-Felső Települési Gyermek és Ifjúsági Tanácsának Szervezeti és Működési Szabályzatát a helyi önkormányzat képviselő testülete jóváhagyta 2099. december 7-én 33/2099. számú határozatával.

A helyi önkormányzat részéről:

Főnök László

Polgármester

Dr. Geró László

Jegyző

Felhasznált források

I-II. rész

- Füzér-Gerő-Sík-Zongor: A társadalmi tőke növelésének lehetőségei fejlesztéspolitikai eszközökkel. Budapest: Társki 2006.
- Gászó Tibor- Szabó Andrea: Társadalmi közérzet, politikához való viszony: In: Ifjúság 2000. tanulmánykötet. Szerk: Bauer-Szabó. Bp. 2002. Nemzeti Ifjúságkutató Intézet. 227-247. p.
- Hudon-Benoit: Miért kellene a fiataloknak a politikai iránt érdeklődniük?. In: A politika-szocializáció. Szerk: Szabó-Csákó. 1999. Bp. Új Mandátum. 247-264. p
- Ligeti György: Gyűjtős. Budapest. 2002.
- Ifjúság 2004 Gyorsjelentés. Szerk: Bauer-Szabó. Bp. Mobilitás Ifjúságkutató Iroda 2005.
- A Mobilitás honlapja (www.mobilitas.hu)
- Az Ifjúsági Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium honlapja (www.icsszem.hu)

III. rész

- Bayer József[1999]: A politikatudomány alapjai, Napvilág Kiadó, Budapest, 209-262. o.
- Madár Csaba – Gerő Márton – Milicz Ákos – Péter Noémi(2003): Ifjúsági feladatok a decentralizált közigazgatási rendszerben – a helyi önkormányzatok és társulásaik ifjúságfejlesztési tevékenysége, pályázati alaplú, DIPA Egyesület, Cegléd
- Szegvári Péter: Az Önkormányzatiság, In: Tanulmányok a demokráciáról, Budapest, 1998. 43-55. o.
- Európa Tanács 237. határozata (1992): Európai charta a fiatalok részvételéről a helyi közösségek és régiók életében II. rész
- Gyermek és Ifjúsági Feladatok az Önkormányzatokban (1996): Nemzeti Gyermek és Ifjúsági Közalapítvány, Budapest

T/18903 sz. törvényjavaslat és ICSSZEM előterjesztés 2005. április

További ajánlott források

- BM Választási Füzetek 1-114.

Ahová segítségért fordulhatunk

Az alábbiakban közzétesszük néhány, általunk ismert, fiatalok közösségeinek fejlesztésével, ifjúsági információs szolgáltatással foglalkozó szervezet elérhetőségeit és tevékenységi körét. E szervezetekhez bizalommal fordulhat bármely ifjúsági referens, vagy ifjúságsegítő, ha segítséget kíván igénybe venni, vagy külső szakértőt, illetve szolgáltatás kíván igénybe venni.

Szervezet neve és elérhetőségek	Tevékenységi kör, szolgáltatások jellege
DIPA Tanácsadók és Fejlesztők Szakmai Egyesülete 1519 Budapest, pf. 297 Madár Csaba: 30/960-40-48	Stratégiai tervezés, fejlesztés, tanácsadás, kutatás, konfliktuskezelés, előadások tartása
Ifjúsági Közélet Fejlesztéséért Alapítvány Milicz Ákos: 30/456-80-10 1021 Budapest, Kuruclesi út 5/b. www.ikf.ngo.hu, ikf@ikf.ngo.hu	Stratégiai tervezés, fejlesztés, tanácsadás, dokumentumok előkészítése szakértése, gazdasági tanácsadás, forrásbevonás, előadások és tréningek megtartása, ifjúsági nyári táborok szervezése
ELTE Társadalomtudományi Szakkollégium Győri Lóránt: 70/579-43-05 1117 Budapest, Nándorfejérvári út 13. www.tarstudkoli.elte.hu	Ifjúságkutatás, civil szervezetek felmérése
Közéletre Nevelésért Alapítvány Langó Nándor: 20/923-27-85 1078 Budapest, Cserhát u. 4.	Diákjogi képzés, iskolai és települési diákönkormányzatok fejlesztése
Civil Társadalom Fejlődéséért Alapítvány 1117 Budapest, Mészöly utca 4 www.ctf.hu, ctf@ctf.hu	Non-profit menedzsment képzés és szolgáltatások
Közösségfejlesztők Egyesülete Vercseg Ilona 1011 Budapest, Corvin tér 8 kofe@kkapcsolat.hu	Helyi demokrácia intézményeinek fejlesztése
HAYICO www.hayico.hu	Az ifjúsági szolgáltató irodák segítése, érdekeik védelme
Civitas Egyesület 1053 Budapest, Fejér Gy. utca 10. Telefon/Fax: 1/317-45-26 Fax: 1/266-5925 iinfo@civitas.hu	Oktatási fejlesztő munka, állampolgári attitűdök fejlesztése
Ifjúsági Koordinációs és Szolgáltató Iroda Henn Péter: 20/997-12-53 1085 Budapest, Horánszky utca 20. III.em. www.ikszi.hu, civil@ikszi.hu	Civil szervezetek fejlesztése, stratégiaépítés, tréningek lebonyolítása
Demokratikus Ifjúságért Alapítvány (DIA) 1063 Budapest, Kmety György u. 15. I. em. 2. (18-as kapucsengő) Telefon: 1/354-11-91, 70/366-69-68 www.i-dia.org	Ifjúsági csoportok, közösségek képzése, közösségfejlesztés
Cromo Alapítvány Kuna Gábor: 20/449-92-32, Öry Beáta: 20/449-92-33 Budapest V. Szerb u. 17-19., VI. emelet Postacím: 1242 Budapest, Pf. 441. www.cromo.hu, info@cromo.hu	Közösségi kommunikációs tréningek, állampolgári tanács működtetése

